

DELO PRI ORGANIZACIJI VOLIVNIH IMENIKOV

Po vsej naši državi se mrzlično dela za izvedbo vseh ukrepov, ki so predvideni v Zakonu o volilnih imenikih. V vseh mestih in vaseh sestavljajo volilne imenike, popisujejo volilce, razkrinkavajo sovražnike ljudstva, ki so v času Domovinske vojne v sodelovanju z okupatorjem izdajali domovino. Tudi naše ljudske oblasti in naše masovne organizacije so spoznale važnost hitrega in pravnega sestavljanja volilnih imenikov. Naše ljudstvo je spoznalo, da ne gre samo za to, da se pravčasno, to je do 1. septembra, sestavijo volilni imeniki in da se na ta način izpolni neobhodna predprilava za volitve v Konstituanto; pravilno sestavljanje volilnih imenikov ni samo formalno vprašanje, to je vprašanje, v koliki meri in na kakšen način bo mogoče doseči maksimalno udejstvovanje ljudstva pri volitvah, s katerimi samo odloča o svojem bodočem življenju.

Predvsem je treba vedeti, da od pravnega pojmovanja tega zakona v mnogočem zavisi izvedba volitev v Konstituanto. Sestavljanje volilnih imenikov je zaradi tega treba dobro organizirati, preverjati, dopolnjevati. Dolžnost ljudskih oblasti, ki sestavljajo volilne imenike je, da kljub vsem objektivnim težavam sestavijo čim popolnejše imenike, da vpišejo vsakega zavednega državljana, da se ne bo dogodilo, da bi ostal brez volilne pravice kak državljan, borec, žena ali mladinec samo zato, ker je bilo sestavljanje imenikov nesistematično ali ker je bilo delo brezvestno ali pomanjkljivo. Treba se je zavedati, da je delo pri sestavljanju popolnih imenikov delo za zavarovanje pravice glasovanja vsega naroda, delo za uvrstitve in poglobitev demokratičnih pridobitev, priborjenih v tej vojni.

Kljub temu, da delo za sestavljanje volilnih imenikov pripada v prvi vrsti našim oblastem, kljub temu, da morajo te omogočiti vsemu ljudstvu udeležbo pri volitvah, morajo pri tem delu našim oblastem nuditi polno pomoč tudi naše masovne protifašistične organizacije, da bodo ti imeniki čim popolnejši, da bodo mogli izkoristiti svoje pravice vsi, ki imajo po Zakonu pravico do glasovanja. Poleg tega se je treba zavedati, da bodo na bodočih volitvah žene imele iste pravice kot moški. Zaradi tega je treba posvetiti posebno pažnjo temu, da bodo vse naše žene, ki nimajo nikakršnih izkustev v svojih pravicah, vpisane v imenike in se jim omogoči, da kot enakopravne državljanke naše domovine glasujejo o bodočem življenju v naši državi. Edino v tem primeru bo v vsem obsegu prišla do polnega izraza volja ljudstva.

Istočasno s prizadevanjem, da bodo vpisani v volilne imenike vsi zavedni državljanji, ki imajo pravico glasovanja, si je treba prizadevati, da bodo ljudje, ki so bili v času okupacije funkcionarji izdajalskih organizacij, zločinskih tolpa ali predani sodelavci okupatorja, konkretno razkrinkani kot narodni izdajalci in izrodki, ki so z omadeževanjem nacionalne časti v najtežjih dneh naše domovine izgubili pravico, da odločajo o nadaljnjem življenju v naši državi. Ko se imeniki predajo Komisiji za volilne imenike, mora biti vsak podatek o posameznih izdajalcih, ki so grešili proti narodni časti in s tem izgubili pravico glasovanja, popolnoma jasn in nedvoumen, do kraja konkreten, da bo mogla Komisija za vsak posamezni primer, na osnovi dobljenega materiala, prinesiti pravično in zanesljivo odločitev.

Da se bo moglo vse delo pri organizaciji in sestavljanju volilnih imenikov pravilno vršiti, morajo ljudske oblasti v polni meri očuvati zakonitost pri sprejemanju Zakona o volilnih imenikih. Spregledati ne smejo nikogar, ki nima volilne pravice, kakor tudi ne smejo odvzeti volilne pravice nikomur, ako mu ta pripada na osnovi člena 4. Zakona o volilnih imenikih. Vsak odklon od jasnih odredb zakona, vsako zoževanje ali razširjanje državljanских pravic škoduje zmagi demokratičnih sil v naši državi, škoduje uvrstitvenju in poglobljanju demokratičnih pridobitev naše borbe za svobodo. Nekateri organi ljudske oblasti so, tu in tam, v svojem dosežanju delu pri sestavljanju volilnih imenikov dokazali, da niso dovolj proučili zakonskih odredb in se po svojem tolmačenju postopali preozko ali preširoko, vedno, razume se, na škodo naše demokracije, ali pravičnega kaznovanja fašističnih zločincev. Zaradi tega morajo vsi organi ljudskih oblasti do potankosti proučiti Zakon o volilnih imenikih, da bodo njegove jasne odredbe dosledno izvajali na tisti demokratični način, ki ga je jasno čutili v vsem duhu Zakona, kakor tudi v njegovih posameznih odredbah.

Volitve v Konstituanto morajo biti poleg ostalega tudi manifestacija enotne volje našega ljudstva, da samo odloča o svojem bodočem življenju. Zato niti en zaveden sin naše države, ki ima volilno pravico, ne sme ostati izven volilnega imenika. Vsak državljan mora pregledati, če je vpisan v volilni imenik, da s tem pokaže svojo nacionalno zavest in svoj politični interes, da v polni meri izkoristi pravice, ki jih je dobil z demokratičnimi pridobitvami narodno-osvobodilne borbe.

(Po »Borbic«.)

Darilo maršala Tita prebivalstvu Kozare, Drvarja in Janje

Spominjajoč se ogromnih žrtv in naporov, ki jih je doprineslo ljudstvo južnaške Kozare, Janje in Drvarja v borbi za svobodo, je maršal Tito poslal ljudstvu teh krajev 50 vagonov hrane, tekstilij, posode in drugega. Dar maršala Tita je znak velike pozornosti in spoštovanja do ljudstva, ki je dalo za svojo vojsko in svojo svobodo nesebično vse, kar je moglo dati. V pošiljki se nahaja med ostalim: 300.000 kg krušne moke, 50.000 kg bele moke, 50.000 kg masti, 30.000 kg moke, 10.000 kg graba, 10.000 kosov sekir, 20.000 kosov posode, 10.000 kg marmelade, 3000 parov opank in en vagon tekstilnega blaga.

Hkrati s tem darilom je poslal maršal Tito tudi pismo predsedniku Narodne vlade federalne Bosne in Hercegovine Rodoljubu Celakoviču, ki se glasi: »V znak iskrene pozornosti in globokega spoštovanja pošiljamo iz zalog Jugoslovanske armade prebivalstvu Kozare, Drvarja in Janje 50 vagonov hrane, tekstilij in posode. To skromno darilo je dokaz neizmerne hvalečnosti naše Armade do prebivalstva omenjenih krajev. Ne jaz, ne moji sodelavci, ne naši borci ne bomo nikoli mogli pozabiti požrtvovalnosti in nesebičnosti ljudstva Bosanske Krajine, ki je darovala vse za narodno

borbo, življenja in dragoceno kri svojih najboljših sinov, hrano in obleko za naše borce in ranjence. Ta nesebična in plemenita dela so dajala našim borcem še večjo moč in moralo za nadaljnjo borbo proti sovražniku domovine. Imena Kozare, Drvarja in Janja bodo napisana v zgodovini naših narodov, kot najsvetlejši trenutki narodno osvobodilne borbe za njihovo svobodo, za ustvaritev narodne države — Jugoslavije.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Maršal Jugoslavije Josip Broz Tito.

Združenje jugoslovanskih dobrovoljcev v oktobrski revoluciji od 1917. do 1921. leta v Zagrebu

Jugoslovanski dobrovoljci Rdeče armade, ki žive na področju federalne Hrvatske, so pred kratkim ustanovili svoj akcijski odbor ter mu dali za nalogo, da izvrši vse priprave za ustanovno skupščino društva, ki bi zbralo vse tiste, ki so od 1917. do 1921. leta kot jugoslovanski dobrovoljci sodelovali v sestavi Rdeče garde, milice partizanskih odredov in Rdeče armade na ozemlju Sovjetske zveze, borec se za uresničenje ideala velike oktobrske revolucije. V bivšem Seljačkem domu je bila ustanovna skupščina tega društva, ki se imenovalo Združenje jugoslovanskih dobrovoljcev Oktobrske revolucije od 1917. do 1921. leta za federalno Hrvatsko. Pravila so bila po krajši diskusiji sprejeta. Enoglasno je bil izvoljen odbor društva, v katerega so bili izvoljeni: Kot predsednik Rudolf Tiljak, kot podpredsednika Nikola Radakovič in Josip Smolčić, kot tajnik Branko Taler in kot blagajnik Tomiž Drago. Z ustanovne

skupščine so bili poslani brzojavni pozdravi generalisimu Stalinu in maršalu Titu.

Brzojavka generalisimu Stalinu se glasi: Generalisimus Josip Visarjonovič — Stalin, Moskva—Kremelj! Borci Rdeče armade, Rdeče garde, partizanskih, mednarodnih in drugih odredov iz Jugoslavije, ki so za časa Oktobrske revolucije ter do leta 1921 prostovoljno sodelovali za uresničenje idealov, so danes ustanovili svojo organizacijo z nalogo, da v demokratični federativni Jugoslaviji nadaljujejo s svojim delom v duhu istih idej. Za prvo svojo dolžnost smatramo, da vam tovariš Stalin, glavnemu poveljniku slavne Rdeče armade — osvoboditeljice človečanstva, pošljemo goreče in iskrene pozdrave z občutkom sreče in zadovoljstva, da je bila tudi sedaj, 1945. leta, kot takrat od leta 1917 do 1921 izvojevana zmaga. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Maršalu Jugoslavije Titu je bila poslana naslednja brzojavka: Borci iz Jugoslavije, ki so se kot dobrovoljci Oktobrske revolucije od 1917 do 1921 borili v Sovjetski zvezi v Rdeči gardi, Rdeči armadi in drugih odredih, v borbi za idealno osvoboditve delovnega ljudstva, za svobodo in napredek, so danes ustanovili v Zagrebu združenje za federalno Hrvatsko z namenom, da delajo v demokratični federativni Jugoslaviji v duhu istih idealov in da vzpodbude številne tovariše iz ostalih federalnih enot k organiziranju in k skupnemu bratskemu delu. Ob ustanovitvi vam pošiljamo goreče izraze naše vdanosti in sreče, da se lahko v novi in resnično osvobodjeni Jugoslaviji privrkat svobodno, javno in nemoteno od strani bivših reakcionarnih državnih voditeljev stare Jugoslavije zberemo in stopimo v Ljudsko fronto kot nekdanji borci bratske in južnaške osvoboditeljice človečanstva — Rdeče armade.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Izjava ministra za informacije dr. Kosanovića

Beograd, 28. avg. (Tanjug.) Radio London je v svojih oddajah z dne 27. avgusta prinesel trditve svojega diplomatskega sodelavca o vprašanju svobode tiska v Jugoslaviji. Tu je med drugim rečeno: Pred kratkim, ko je bila ukinjena cenzura tiska v Jugoslaviji, je izgledalo, da se ponovno vzpostavlja svoboda tiska in da bo ljudstvo moglo biti točno obveščeno. Toda, komaj je bilo to storjeno, že je jugoslovanski minister za informacije izjavil, da bodo sedaj, ko je ukinjena cenzura, podzveti ukrepi, da ne bo dovoljen vstop v deželo nobenemu novinarju, ki bi mogel kritizirati vlado.

Iz te trditve je izhajal dopisnik tudi druge netočne zaključke. Z ozirom na to smo pooblaščenec jugoslovanskega ministra za informacije Kosanovića, da najodločnejše demantiramo te trditve radia London. Minister za informacije, niti kak drug faktor ministrstva za informacije ni

dal gornje izjave in je niti ni mogel dati, ker se politika vlade maršala Tita, ki jo izraža ministrstvo za informacije z ozirom na tisk, a posebno z ozirom na inozemski tisk, prepričljivo vidi iz naslednjih postopkov: Od 7. marca 1945. leta, odkar obstoja ministrstvo za informacije, ni bil zabranjen vstop v Jugoslavijo niti enemu tujemu dopisniku, ki je zaprosil za dovoljenje za vstop na predpisan način. Jugoslovanska vlada je od 5. avgusta 1945 dalje kot prva država v Evropi ukinila cenzuro za brzojavke tujih dopisnikov iz Jugoslavije. Poleg tega je po novem zakonu o tisku dovoljen vstop v Jugoslavijo tujemu tisku brez predhodnega dovoljenja. Z ozirom na to se je lahko diplomatski dopisnik londonskega radia prepričal o netočnosti svoje trditve ne samo iz izjav jugoslovanskih predstavnikov, temveč tudi preko britanskega veleposlaništva v Beogradu, kakor tudi preko tujih dopisnikov, ki delajo v Jugoslaviji.

Obnova usnjarske industrije v Bosni in Hercegovini

Na industrijski konferenci, ki se je vršila v Sarajevu, so se odposlanci posameznih okrožij največ pritoževali nad pomanjkanjem jermenov. Mnogo obnavljenih industrijskih podjetij prav zaradi tega še ne dela. Federalni enoti Bosne in Hercegovine je potrebno 1000 km industrijskih jermenov, da bodo krite vse potrebe. Pomanjkanje jermenov je bolna točka naše industrije. Samo tovarna platna v Mostaru potrebuje 60 jermenov v dolžini 10—15 m.

Dobava novih jermenov je težavna, ker je okupator oropal vse zaloge usnja, primanjkuje pa tudi potrebnih kemikalij za predelavo sirovih kož. Pomanjkanje usnja je tembolj občutno, ker je mnogokje organizacija slaba, ker slabo delujejo nekateri posamezni organi narodne oblasti na terenu, ki so slabo povezani z višjimi organi oblasti ali ne izvršujejo zadanih nalog. Pogosto je temu kriv tudi nezdrav pojav pri nekaterih krajevnih organih, ki skrbijo samo za svoje področje in zanemarijajo potrebe drugih krajev v deželi. Tako se je zgodilo, da usnjarna v Bugojnu ne dela, ker nima prav nič strojila, medtem ko imajo tovarne v Banjaluki in Prijedoru nekaj tisoč kilogramov zalog.

Ministrstvo industrije in rudarstva je izdalo ukrepe za načrtno delo vseh tovarn usnja, ki pridejo v okvir načrta usnjarske industrije v vsej državi. Vsako usnjarsko podjetje bo dobilo svoj proizvodni načrt, prvenstveno pa bodo delala podjetja, ki so donosnejša.

V Bosni in Hercegovini se je doslej izdelovalo usnje za industrijsko jermenje in podplate, toda slabe kakovosti. Sedaj se bo vršila proizvodnja jermenov naj-

boljše kakovosti po nalogu zveznega ministrstva industrije v Sloveniji. Usnjarske tovarne ne bodo več pod nadzorom okrožnih narodnih odborov. Vse tovarne bodo pod neposrednim vodstvom federalnega ministrstva industrije in rudarstva. Vse količine obdelanega usnja se bodo stavile na razpolago ministrstvu industrije, ki bo vršilo razdeljevanje. Od UNRRA-e je prispelo 8000 kg usnja za podplate. Bosna in Hercegovina razpolaga s potrebnimi količinami usnja za gornje dele čevljev, tako da bo v najkrajšem času izdelana večja količina delavskih čevljev, ki jih bo ministrstvo trgovine in oskrbe razdelilo delavstvu, predvsem tistim delavcem, ki so zaposleni na terenu. Razen tega so podzveti ukrepi, da se bo zaposlilo večje število izdelovalcev opank, ki bodo morali izdelati nekaj tisoč parov opank, namenjenih za razdelitev med rudarske delavce. Sedaj izdelujejo okrog 3000 parov gumijastih opank za potrebe delavcev.

Razprave proti demonstrantom v Gorici

Te dni se je pričela pred anglo-ameriškim vojaškim sodiščem razprava proti 19 udeležencem demonstracij, ki so bile 17. avgusta v Gorici proti odlokom anglo-ameriških vojaških oblasti, s katerimi se ukinja delo svobodno izvoljenih narodno osvobodilnih odborov. Aretiranec obtožuje udeležbe pri nedovoljenih demonstracijah, odrekanja poslušnosti policiji in rezanja vodovodnih cevi.

»Lavoratore« o reakcionarni tiskovni kampanji

V svojem uvodniku pod naslovom »Kdor ni z ljudstvom je proti ljudstvu« razkrinkava list mednarodno, predvsem pa tržaško reakcionarno tiskovno kampanjo proti Jugoslaviji. Po ugotovitvi, da je Trst zaradi svojega položaja in zaradi zamotanosti vprašanja rešitve pripadnosti posebno primerna točka, s katero reakcija izvaja svoje napade na Jugoslavijo, piše: »Zadnje čase se reakcionarni tisk posebno veliko bavi z odstopenjem ministra Grola, kar objavlja pod kričečimi naslovi »Vladna kriza v Jugoslaviji«, »Križa Titove vlade« itd. K temu je treba pripomniti, nadaljuje list, da je minister Grol takoj po vstopu v vlado načel vprašanje revizije srbsko-makedonske meje s težnjo po vzpostavitvi, čeprav v spremenjeni obliki srbske hegemonije. Temu so se upre jugoslovanske napredne sile. Demisijska tega gospoda pomeni torej, da položaj v novi Jugoslaviji ne dopušča več nadvlade enega naroda nad drugim. Njegova demisijska ne predstavlja krize ali slabosti Titove vlade, pač pa logično posledico trdnosti in ravne linije njene narodnostne in socialne politike.

Drug povod obrekovalni kampanji je dala obsodba Mihajlovićevih sodelavcev. Reakcionarni tisk piše, da je Titov režim postavil izven zakona Mihajlovićeve prišaste zaradi njihovih različnih nazorov. Pri tem pa je pozabil povedati, da so se Mihajlovićevi sami izobčili s svojim sodelovanjem z okupatorjem na škodo ljudstva, ki je vstalo v obrambo domovine in se zbralo v Titovi vojski. To je moral priznati celo sam Churchill, ki je v začetku podpisal Mihajlovića in je nato priznal Tita, ko je postalo jasno, da so bile edino Titove čete na braniku narodne svobode.

Najnovejši povod gonji v tisku pa je dala izjava jugoslovanskega zastopnika proti pristopu Italije v UNRRA-o. Izvajanja jugoslovanskega delegata, ugotavlja »Lavoratore«, so bila daleč od mržnje, toda treba je priznati veliko odgovornost, ki jo nosi današnja Italija za dejstva fašističnega režima. — Na drugi strani ponuja Jugoslavija velikodušno roko v spravo in želi navezati kar najtesnejše prijateljske stike z naprednimi italijanskimi množicami.

Šolstvo v tržaškem okrožju

Po vsem tržaškem okrožju se vrše priprave za bližajočo se novo šolsko leto. V tisku so namestitve učiteljsva, manjka še 18 učiteljev. Po vseh okrajih se vrše pripravljani tečajji za sprejem v srednje šole in večerni tečajji. V sezanskem okraju je 7 pripravljanih tečajev, katere poseča preko 200 dijakov. V nabrežinskem okraju je 6 tečajev, v tržaškem pa 3. Enako v miljskem okraju. V vsem okrožju je doslej 12 večernih tečajev. Povpraševanje po njih pa je veliko in bo naloga okrožnega prosvetnega odseka, da jih čimprej otvori tudi po vaseh, kjer jih doslej še ni.

Naši rudniki se obnavljajo

Dnevni kop »Dobrnc«, otroci pomagajo pri delu

Zakon o volitvah narodnih poslancev

Nadaljevanje in konec

Člen 47. Skrinjice kandidatnih list za volitve zveznih poslancev v Ustavodajno skupščino se postavljajo v istem vrstnem redu, po katerem so bile kandidatne liste potrjene in sicer najprej okrajne liste v sestavi zvezne liste v tistem vrstnem redu, v katerem so bile potrjene zvezne liste, potem pa samostojne okrajne liste. Skrinjice posebnih okrajnih kandidatov (člen 19) se postavljajo k skrinjici prvega okrajnega kandidata tiste okrajne liste, na katero so skupno vezani.

Skrinjice kandidatnih list za Skupščino narodov se postavljajo v istem vrstnem redu, v katerem so bile potrjene zvezne liste, potem pa samostojne okrajne liste. Skrinjice priključitvenih list (odst. 4. člena 17) se postavljajo k skrinjici liste, na katero se vežejo.

Člen 48. Na dan volitev ob sedmih dopoldne se mora sestati volilni odbor v poslopu, kjer bo glasovanje, pred vrati volilne sobe, jo odpreti in vstopiti v njo. Ko se prepriča, da so skrinjice in kroglice kakor tudi vse drugo v redu, mora sestaviti v dveh primerkih zapisnik, v katerem najdeno stanje potrdi, potem pa odpre odprtine skrinjic in tudi to zabeleži v zapisnik. Ta zapisnik morajo podpisati vsi člani volilnega odbora kakor tudi prisotni predstavniki list, predsednik pa takoj potem objavi, da se pričneta glasovanja.

Člen 49. Predsednik volilnega odbora skrbi s pomočjo ostalih članov odbora za vzdrževanje reda in miru med glasovanjem. Po potrebi zahteva predsednik pomoč Narodne milice, ki je na volišču pod njegovim poveljstvom.

Člen 50. Ves čas glasovanja morajo biti prisotni vsi člani odbora in njegovi namestniki. Če predstavnik kandidatne liste zapusti volišče, se nadaljuje volitve brez njega. To se mora zabeležiti v zapisniku.

Člen 51. Ničče ne sme stopiti na volišče s strelnim ali hladnim orožjem razen primera, predvidenega v členu 49. Člen 52. V sobo, kjer se glasuje, vstopajo volilci po vrsti drug za drugim, nikakor pa ne nad 10 hkratni.

Člen 53. Glasovanje za poslance Zvezne skupščine se vrši v isti sobi, toda ločeno od glasovanja za Skupščino narodov. To se doseže tako, da se položijo skrinjice in kroglice za glasovanje za volitve poslancev v Skupščino narodov na posebno mizo, in sicer nasproti mize, na kateri so skrinjice in kroglice za volitve poslancev v Zvezno skupščino.

Vsak volivec stopi po vstopu k mizi volilnega odbora, potem pa mora na predsednikov poziv glasno povedati tako, da ga slišijo vsi člani volilnega odbora, svoje rodbinsko in krstno ime ter poklice, v krajih, kjer je več volišč, pa tudi svoje stanovanje. Predsednik mora volivca legitimirati ali kako drugače ugotoviti njegovo identiteto.

Potem predsednik ugotovi, ali je dotična oseba vpisana v volilni imenik. Če najde, da je vpisana, mora predsednik zdokročiti tekočo številko dotične osebe v volilnem imeniku v znak, da je glasovala. Istočasno mora oseba, ki vodi seznam tistih, ki so že glasovali, po vrstnem redu vpisati ime in priimek volivca ter številko, pod katero je vpisan v imenik. Potem predsednik pojasni volilni način glasovanja in mu izroči kroglice najprej za volitve poslancev v Zvezno skupščino ter ga napoti k kraju, kjer se vrši glasovanje. Ko je volivec opravil glasovanje za Zvezno skupščino, se vrne k predsedniku volilnega odbora, ki mu da zdaj kroglico, da glasuje za Skupščino narodov, potem pa ga napoti na kraj, kjer se to glasovanje vrši.

Člen 54. Predsednik ali eden izmed članov volilnega odbora mora pokazati vsakemu volivcu, preden ga pusti glasovati, katero in čigavo kandidatno listo predstavljajo volivne skrinjice. Na volivčovo zahtevo mu mora predsednik ali eden izmed članov odbora prebrati vsa imena na kandidatnih listah.

Vsak predstavnik liste ali njegov namestnik ima pravico povedati volivcu, kateri politični skupini pripada določena kandidatna lista ali skrinjica.

Na volišču je prepovedana vsaka agitacija za določeno kandidatno listo ali za kandidata. Člen 55. Glasovanje se vrši tako: Ko prejme volivec kroglico, jo vzame v desnico ali levo, če desnice nima, potem pa stisne roko in tako s stisnjeno roko stopi k vsaki skrinjici po vrsti in v vsako skrinjico vtakne tako stisnjeno roko. Kroglico spusti v tisto skrinjico, ki pripada kandidatni listi odnosno kandidatu, za katerega hoče oddati svoj glas. Ko potegne volivec roko iz zadnje skrinjice, jo vpiče vseh odpre tako, da lahko vsakdo vidi, da v nji ni več kroglice.

Ves čas, ko volivec opravlja glasovanje, pazijo i predsednik i člani volilnega odbora, da ne prenese kroglice v drugo roko in da je ne odnese s seboj. Člen 56. Volivec, ki bi zaradi kake telesne hibe ne mogel glasovati na način, predviden v prejšnjem členu, ima pravico privedi s seboj pred volilni odbor osebo, ki bo namesto njega glasovala. O tem mora izdati volilni odbor odločbo in jo zabeležiti v zapisnik. Člen 57. Ko volivec opravi glasovanje, mora oditi z volišča. Za volišče se smatra poslopje in njegovo dvorišče.

Člen 58. Volilni odbor ne more odročiti glasovanja osebi, ki je vpisana v stalni volilni imenik. Če ima poedini član odbora ali kak predstavnik liste kaj pripomni, se to zabeleži v zapisnik. Če pride kak volivec volit, pa je na njegovo ime že nekdo glasoval, odredi

predsednik volilnega odbora, da se zabeleži v zapisnik njegovo rodbinsko in krstno ime, poklic in bivališče, glasovanje mu pa ne dovoli.

Člen 59. Glasovanje traja nepretrgoma ves dan do 19. ure. Samo v primeru nereda in po pristanku odbora večine se lahko volitve prekinijo za čas, dokler se red ne vzpostavi. Povod nereda in čas, za kateri so morale biti volitve prekinjene, se zabeleži v zapisnik. Ob 19. uri se zapre dvorišče ali poslopje, če dvorišča ni, in nihče več ne sme priti vanj. Dovoliti se pa mora glasovanje volivcem, ki so v tem času še v poslopu odnosno na dvorišču. Če je moralo biti glasovanje zaradi neredov prekinjeno za več kakor eno uro, se za toliko časa podaljša.

Člen 60. Med glasovanjem se vodi na zahtevo članov volilnega odbora in predstavnikov list zapisnik o vseh čenjenkih, važnih za glasovanje. Zapisnik se vodi v dveh primerkih. Vsi člani odbora se morajo podpisati v zapisnikih. Zapisnik podpisajo tudi predstavniki kandidatnih list, toda če bi se ti ne podpisali, je zapisnik veljaven tudi brez njihovih podpisov.

Vsak član odbora lahko odvoji mnenje in izrazi svoje pripombe. Isto velja tudi za predstavnike list.

VIII. Glasovanje vojaških oseb

Člen 61. Vse vojaške osebe izvršujejo svojo volilno pravico na voliščih kraja, kjer je njihova vojaška jedinica.

Okrajna (mestna) volilna komisija odloči v sporazumu z vojaškim poveljstvom, na katerem volišču bodo glasovali poedini deli vojaške jedinice. Istočasno dostavi poveljstvo določenemu volišču overovljene izvlečke iz vojaških volilnih imenikov.

IX. Zaključek glasovanja, ugotavljanje volil. izidov na voliščih

Člen 62. Po končanem glasovanju prešteje volilni odbor neoprabljene kroglice in jih spravi v posebno vrečko. Vrečko zaveže in zapečati.

Člen 63. Volilni odbor potem ugotovi po volilnem seznamu volivcev skupno število oddanih glasov.

Sledi odpiranje skrinjic in štetje kroglic v tistem vrstnem redu, v katerem so skrinjice postavljene in sicer najprej za volitve v Zvezno skupščino, potem pa za volitve v Skupščino narodov.

Predsednik prešteje vprico vseh članov odbora in prisotnih predstavnikov list kroglice takole: ko jih našteje sto, jih izroči enemu članu odbora, da jih prešteje še on, a ta jih izroči predstavniku tiste kandidatne liste, katere glasovi se štejejo in tudi on jih tretji prešteje. Če ni prisoten predstavnik liste, katere glasovi se štejejo, opravi to tretje štetje tretji član odbora ali kak drugi predstavnik liste. To se ponavlja z vsako stotino, dokler niso preštete vse kroglice. Potem se takoj zabeleži v zapisnik z besedami številka skrinjice in kandidatna lista odnosno kandidat, za katerega je ta dotična skrinjica prejela glasove in koliko je bilo v nji kroglic. Vsi člani odbora in predstavniki kandidatnih list se podpisajo za to beležko.

Na isti način se preštejejo tudi kroglice v drugih skrinjicah in ugotovi število oddanih glasov. Po končanem preštevanju podpisajo zapisnik vsi člani odbora in prisotni predstavniki kandidatnih list. Pod podpis se pritise pečat krajevnega (mestnega — rajonskega) narodnega odbora. Zapisnik se sestavi v dveh primerkih. Oddvojena mnenja in pripombe o delu odbora so dovoljena tudi tu.

Predstavnikom kandidatnih list se na zahtevo lahko izda en overovljeni prepis teh zapisnikov.

Predsednik volilnega odbora razglasi javno pred volilnim poslopjem, koliko je katere kandidatna lista odnosno kandidat dobil glasov in sicer posebej za Zvezno skupščino in posebej za Skupščino narodov.

Člen 64. Oba zapisnika: volilni imenik in seznam volivcev, se položita v poseben ovoj, ki se pod pečatom krajevnega (mestnega — rajonskega) narodnega odbora naslovi na Okrajno volilno komisijo. Ta ovoj ostane na mizi volilnega odbora. Ko je to opravljeno, odide odbor iz volilne sobe, jo zaklene na isti način, kakor prejšnji dan in postavi stražo, da neprestano čuva sobo, kjer so ostali volilni akti, ključ od sobe pa hrani predsednik pri sebi.

Tiste noči postavljena straža ne sme pustiti v to sobo nikogar pod nobeno pretvezo.

Člen 65. Drugi dan po končanem glasovanju ob sedmih dopoldne se sestanejo vsi člani volilnega odbora pred vrati volilne sobe, jo odpro in vstopijo v njo. Ko se prepričajo, da je vse v redu in tako, kakor je bilo zapiščeno, to zapišniško ugotove. Potem vrnejo volivne pripomočke krajevemu narodnemu odboru in vzamejo od njega reverz. Potem vzame predsednik na Okrajno (mestno) volilno komisijo naslovljeni ovoj in krene na pot, da ovoj osebno izroči Okrajni (mestni) volilni komisiji. Predstavniki kandidatnih list ali njihovi namestniki imajo pravico spremljati predsednika.

Člen 66. Če na dan volitev na enem ali več voliščih glasovanje ni bilo izvršeno, mora Okrajna volilna komisija odrediti, da se izvrši na teh voliščih glasovanje prihodnjega nedelja. Krajevni narodni odbor mora pravočasno razglasiti, kdaj in kje se bo vršilo naknadno glasovanje.

X. Ugotavljanje volilnih izidov po volilnih okrajih in okrožjih

Člen 67. Okrajna volilna komisija zbere na podlagi volilnih aktov, ki jih

je prejela od volilnih odborov, ugotovljene glasove, oddane za kandidata za Zvezno skupščino v svojem okraju in sestavi o tem zapisnik. Zapisnik podpisajo vsi člani komisije.

Vse volivne akte odnese Okrajni volilni komisiji predsednik ali kak drug član komisije. Predstavniki kandidatnih list imajo pravico spremljati jih.

O prejemu in izročitvi volilnih aktov pri Okrajni volilni komisiji se sestavijo zadnji zapiski.

Člen 68. Delu Okrajne volilne komisije lahko prisostvujeta po dva predstavnika vsake okrajne liste. Predstavnike liste prijavljajo predlagatelji vsake kandidatne liste Okrajni volilni komisiji.

Člen 69. Po prejemu volilnih aktov izloči Okrajna volilna komisija akte, nanašajoče se na volitve v Skupščino narodov ter jih nemudoma in po najkrajši poti pošlje po enem članu komisije ali namestniku Deželni (oblastni) volilni komisiji. Telega člana odnosno namestnika lahko spremljajo predstavniki kandidatnih list.

Člen 70. Okrajna volilna komisija ugotovi volivne izide za volitve narodnih poslancev v Zvezno skupščino na temelju dobljenih volilnih aktov; ona ugotovi, koliko volivcev je glasovalo v poedinem volilnem okraju, koliko glasov je dobil poedini okrajni kandidat, koliko glasov je bilo oddanih v vsem okraju, kakor tudi koliko glasov je dobila v vsem področju poedina kandidatna lista.

Če se pri tem najde razlika med oddanimi glasovi po seznamu volivcev in oddanimi glasovi po kroglicah, velja izid glasovanja po kroglicah.

Za izvoljenega poslancev v volilnem okraju se smatra kandidat tiste liste, ki je dobila v okraju relativno večino. Če je bilo na listi, ki je dobila relativno večino, več okrajnih kandidatov, se smatra med njimi za izvoljenega tisti kandidat, ki je dobil med njimi največ glasov. Če se ne more ugotoviti, katera lista je dobila relativno večino, odnosno kateri kandidat je dobil relativno več glasov zato, ker sta dve listi, odnosno dva kandidata dobila enako število glasov, odredi Okrajna volilna komisija za prihodnjo nedeljo naknadne volitve v dotičnem okraju. Če sta bili v dotičnem volilnem okraju dve ali več kandidatnih list, zbere komisija vse glasove, oddane v dotičnem okraju za vse kandidatne liste, potem pa vsoto vseh teh glasov razdeli s številom poslancev, ki se volijo za dotično okrožje. S tako dobljenim količnikom deli komisija vsoto glasov, oddanih za vsako poedino listo in ugotovi, koliko poslancev bi moralo po tem količniku pripasti vsaki listi. Če se tako ugotovi, da kaka lista po volilnih izidih v okrajih ni dobila toliko poslancev, kolikor bi jih pripadlo po količniku, se ji ta razlika dodeli. Ti naknadni mandati se dodeli tistim kandidatom, ki so dobili največ glasov na odgovarjajočih listah, pa še niso izvoljeni v okraju. Če je bilo na isti okrajni listi več okrajnih kandidatov, se dodeli mandat listi na temelju skupnega števila glasov, ki so jih dobili na nji vsi okrajni kandidati. Mandat bo v tem primeru pripadel tistem kandidatu, ki je dobil na volitvah v okraju relativno največ glasov. Če bi imela v tem primeru dva kandidata enako število glasov, se določi z žrebom, kateremu pripada mandat.

Člen 71. Okrajna volilna komisija izda izvoljenim narodnim poslancem potrdila. Potrdila podpisajo predsednik in vsi člani okrajne volilne komisije.

Potrdila se izročijo izvoljenim poslancem neposredno ali preko okrajnega narodnega odbora.

Obrazec potrdila predpiše minister za konstituanto.

Člen 72. Volilna komisija vodi o svojem delu zapisnik. V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo, koliko je bilo kandidatnih list, katere osebe so bile na vsaki listi kandidati in namestniki, koliko glasov je dobila vsaka lista v okraju in skupno v okraju ter kateri kandidati s katere liste so bili proglašeni za narodne poslance in sicer posebej na temelju dobljene relativne večine v okraju in posebej na temelju razdelitve mandatov v okraju po količniku.

Zapisnik podpisajo vsi člani komisije. Vsak član ima pravico odvoiti mnenje in izraziti svoje pripombe. Isto velja tudi za predstavnike list. Po končanem delu razglasi Okrajna volilna komisija na oglasni deski Okrajnega narodnega odbora, koliko glasov je dobila vsaka okrajna lista in kateri kandidati so proglašeni za narodne poslance, in sicer posebej na temelju dobljene relativne večine v okraju in posebej na temelju razdelitve mandatov v okraju po količniku. Zapisnik podpisajo vsi člani komisije. Vsak član ima pravico odvoiti mnenje in izraziti svoje pripombe. Isto velja tudi za predstavnike list. Po končanem delu razglasi Okrajna volilna komisija na oglasni deski Okrajnega narodnega odbora, koliko glasov je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi. Ob enem komisija na podlagi volilnih aktov ugotovi, kateri poslanci so bili izvoljeni na samostojnih okrajnih listah, kakor tudi število glasov, ki so jih dobile te liste v poedinih volilnih okrožjih. Na zapisnike se podpisajo vsi člani komisije, toda vsak ima pravico odvoiti mnenje in izraziti pripombe. To velja tudi za predstavnike list. Člen 82. Po zaključku tega dela sestavi Zvezna volilna komisija poročilo za Zvezno skupščino in ga pošlje skupaj z vsemi volilnimi akti. To poročilo objavi Zvezna volilna komisija v zveznem »Službenem listu«.

Istočasno pošlje Zvezna volilna komisija Skupščini narodov poročila, ki jih je prejela od vseh Deželnih (oblastnih) volilnih komisij. Ta poročila se objavijo v zveznem »Službenem listu«.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

Ob enem komisija na podlagi volilnih aktov ugotovi, kateri poslanci so bili izvoljeni na samostojnih okrajnih listah, kakor tudi število glasov, ki so jih dobile te liste v poedinih volilnih okrožjih. Na zapisnike se podpisajo vsi člani komisije, toda vsak ima pravico odvoiti mnenje in izraziti pripombe. To velja tudi za predstavnike list. Člen 82. Po zaključku tega dela sestavi Zvezna volilna komisija poročilo za Zvezno skupščino in ga pošlje skupaj z vsemi volilnimi akti. To poročilo objavi Zvezna volilna komisija v zveznem »Službenem listu«.

Istočasno pošlje Zvezna volilna komisija Skupščini narodov poročila, ki jih je prejela od vseh Deželnih (oblastnih) volilnih komisij. Ta poročila se objavijo v zveznem »Službenem listu«.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

Ob enem komisija na podlagi volilnih aktov ugotovi, kateri poslanci so bili izvoljeni na samostojnih okrajnih listah, kakor tudi število glasov, ki so jih dobile te liste v poedinih volilnih okrožjih. Na zapisnike se podpisajo vsi člani komisije, toda vsak ima pravico odvoiti mnenje in izraziti pripombe. To velja tudi za predstavnike list. Člen 82. Po zaključku tega dela sestavi Zvezna volilna komisija poročilo za Zvezno skupščino in ga pošlje skupaj z vsemi volilnimi akti. To poročilo objavi Zvezna volilna komisija v zveznem »Službenem listu«.

Istočasno pošlje Zvezna volilna komisija Skupščini narodov poročila, ki jih je prejela od vseh Deželnih (oblastnih) volilnih komisij. Ta poročila se objavijo v zveznem »Službenem listu«.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

Ob enem komisija na podlagi volilnih aktov ugotovi, kateri poslanci so bili izvoljeni na samostojnih okrajnih listah, kakor tudi število glasov, ki so jih dobile te liste v poedinih volilnih okrožjih. Na zapisnike se podpisajo vsi člani komisije, toda vsak ima pravico odvoiti mnenje in izraziti pripombe. To velja tudi za predstavnike list. Člen 82. Po zaključku tega dela sestavi Zvezna volilna komisija poročilo za Zvezno skupščino in ga pošlje skupaj z vsemi volilnimi akti. To poročilo objavi Zvezna volilna komisija v zveznem »Službenem listu«.

Istočasno pošlje Zvezna volilna komisija Skupščini narodov poročila, ki jih je prejela od vseh Deželnih (oblastnih) volilnih komisij. Ta poročila se objavijo v zveznem »Službenem listu«.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

Najprej ugotovi skupno število glasov, oddanih za poedino deželno listo. Če so bile na eno deželno (oblastno) listo vezane ena ali več list, se njihovi glasovi zbrero za eno listo. Potem se število glasov, oddanih za vsako listo, razdeli z 1, 2, 3 itd. in končno s številom odgovarjajočim številu poslancev, ki se volijo v federalni enoti odnosno oblasti. Od števil, dobljenih s to delitvijo, se vzame toliko največjih, kolikor naj se v deželi odnosno oblasti izvoli poslancev in dodeli se mandati poedinih kandidatnih list. Mandati se dodeli po listah v vrstnem redu, v katerem so kandidati označeni.

Če je bila eni listi priključena ena ali več drugih list, se opravi razdelitev mandatov med njimi na isti način, kakor tudi za ločene liste.

V primeru enakosti tako dobljenih števil se določi z žrebom, kateri listi pripada mandat.

Člen 75. Deželna (oblastna) volilna komisija izda izvoljenim narodnim poslancem potrdila. Potrdila podpisajo predsednik in vsi člani komisije, izročijo se pa izvoljenim poslancem neposredno ali preko okrajnih narodnih odborov.

Obrazec potrdila predpiše minister za konstituanto.

Člen 76. O svojem delu vodi Deželna (oblastna) volilna komisija zapisnik, ki v njem zabeleži: koliko je bilo kandidatnih list, katere osebe so bile na vsaki listi kandidati in namestniki, koliko glasov je dobila vsaka lista ter kateri kandidati in s katere liste so bili proglašeni za narodne poslance.

Zapisnik morajo podpisati vsi člani komisije. Vsak član ima pravico odvoiti mnenje in izraziti svoje pripombe. Glede predstavnikov list se uporabljajo določbe člena 68 in odst. 2, člena 72 tega Zakona.

Po končanem delu razglasi komisija volivne izide in sicer koliko je vsaka kandidatna lista dobila glasov in kateri kandidati so proglašeni za narodne poslance. Vsem Okrajnim in Okrajnim narodnim odborom pa pošlje volivne izide, da jih na običajen način razglase v svojih krajih.

Člen 77. — Predsednik komisije dostavi najkrajšim potem in v najkrajšem času vse volivne akte Zvezni volilni komisiji.

XII. Delo Zvezne komisije. Ugotavljanje volilnih izidov po zveznih listah

Člen 78. Drugi dan po končanem volitvah ob 8 se sestane Zvezna volilna komisija v Beogradu. Delu Zvezne volilne komisije prisostvujeta tudi po dva predstavnika vsake zvezne liste. Predstavniki liste in njihove namestnike določijo predlagatelji zvezne liste in jim izdajo potrebna pooblastila.

Člen 79. Ko dobi Zvezna volilna komisija iz vseh volilnih okrožij volivne akte, proglasi za izvoljenega najprej nosilca vsake zvezne liste, ki je dobila skupaj najmanj 200.000 glasov. Potem zbere in ugotovi skupno število glasov, oddanih za vse kandidatne liste v državi. Dobljena vsota se deli s predvidenim številom poslancev, ki se volijo v vsej državi za Zvezno skupščino (člen 3). S tako dobljenim količnikom se deli število glasov, oddanih za vsako poedino zvezno listo.

Če se tako ugotovi, da je kaka zvezna lista po volilnih izidih v okrožjih dobila manj poslancev, kakor bi ji jih pripadlo po gornjem količniku, se dodeli tej zvezni listi toliko mandatov, kolikor ji jih manjka do tega števila. Ti naknadni mandati se dodeli onim sreskim mandatom z okrajnih list v sestavi zvezne liste, ki imajo največ glasov, pa niso bili izvoljeni po volilnih izidih v okrajih odnosno okrožjih. Pri tem se vezani kandidati na isti listi smatrajo za enega kandidata, a izmed njih dobi mandat tisti kandidat, ki je dobil izmed njih največ glasov. Če bi imela v tem primeru dva kandidata enako število glasov, se določi z žrebom, kateremu pripade mandat.

Člen 80. Izvoljenim nosilec zveznih list, kakor tudi poslancem, izvoljenim na temelju zvezne liste, izda Zvezna volilna komisija potrdila. Potrdila podpisajo predsednik in vsi člani Zvezne volilne komisije. Potrdila se izročijo neposredno ali pa se dostavijo preko okrajnega narodnega odbora bivališča izvoljenih narodnih poslancev.

Obrazec potrdila predpiše minister za konstituanto.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

Ob enem komisija na podlagi volilnih aktov ugotovi, kateri poslanci so bili izvoljeni na samostojnih okrajnih listah, kakor tudi število glasov, ki so jih dobile te liste v poedinih volilnih okrožjih. Na zapisnike se podpisajo vsi člani komisije, toda vsak ima pravico odvoiti mnenje in izraziti pripombe. To velja tudi za predstavnike list. Člen 82. Po zaključku tega dela sestavi Zvezna volilna komisija poročilo za Zvezno skupščino in ga pošlje skupaj z vsemi volilnimi akti. To poročilo objavi Zvezna volilna komisija v zveznem »Službenem listu«.

Istočasno pošlje Zvezna volilna komisija Skupščini narodov poročila, ki jih je prejela od vseh Deželnih (oblastnih) volilnih komisij. Ta poročila se objavijo v zveznem »Službenem listu«.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

Ob enem komisija na podlagi volilnih aktov ugotovi, kateri poslanci so bili izvoljeni na samostojnih okrajnih listah, kakor tudi število glasov, ki so jih dobile te liste v poedinih volilnih okrožjih. Na zapisnike se podpisajo vsi člani komisije, toda vsak ima pravico odvoiti mnenje in izraziti pripombe. To velja tudi za predstavnike list. Člen 82. Po zaključku tega dela sestavi Zvezna volilna komisija poročilo za Zvezno skupščino in ga pošlje skupaj z vsemi volilnimi akti. To poročilo objavi Zvezna volilna komisija v zveznem »Službenem listu«.

Istočasno pošlje Zvezna volilna komisija Skupščini narodov poročila, ki jih je prejela od vseh Deželnih (oblastnih) volilnih komisij. Ta poročila se objavijo v zveznem »Službenem listu«.

Člen 81. O vsem tem delu vodi Zvezna volilna komisija zapisnik.

V zapisniku mora biti zlasti zabeleženo: koliko je bilo zveznih kandidatnih list, kdo so bili nosilci poedinih zveznih list, koliko glasov je dobila vsaka zvezna lista v vseh volilnih okrožjih; koliko glasov v vsakem volilnem okraju je dobila vsaka poedina okrajna lista s te zvezne liste; kateri nosilci zveznih list so bili proglašeni za narodne poslance; kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance na temelju zvezne liste in končno skupno število glasov, oddanih v vsej državi.

da se posluži svoje volivne pravice ali da izpolni dolžnost, predvideno s tem Zakonom;

2. kdor s silo ali grožnjo prisili volivca, da glasuje za kako kandidatno listo ali da jo podpiše ali da odreče podpis na nji;

3. kdor s podkupovanjem vpliva na volivca, da glasuje za kako kandidatno listo ali da jo podpiše ali da odreče podpis na nji;

4. člani volilnega odbora, ki vrše z zlorabo svojega položaja pritisk ali sploh kakorkoli vplivajo na svobodo volivca glede uporabe njegove volivne pravice;

5. volivec, ki na enih volitvah več kakor enkrat glasuje ali poskuša glasovati;

6. kdor glasuje ali poskuša glasovati namesto drugega ali pod njegovim imenom;

7. kdor kakorkoli krši tajnost glasovanja;

8. kdor fizično napade volilni odbor, volilno komisijo ali katerega njenih članov ali predstavnika liste ali kako drugače ovira delo volilnega odbora ali volilne komisije;

Ena izmed nalog naših organizacij

Eden od prvih in najvažnejših pogojev za izgraditev in napredek domovine je čim živahnejši promet. Zaradi načrtnega uničevanja od strani okupatorjev in domačih izdajalcev je naš železniški promet bil takoj po vojni v popolnem zastoju. Uničenih odtisov odpeljanih je bilo 28.000 tovornih vagonov, 1500 cistern, okrog 3000 potniških vagonov ter 587 lokomotiv. Ob svojem polnjenju je soražnik uničeval zlasti mostove, železniške proge, prometne in signalne naprave, postajna poslopja, delavnice ter zapustil osepovod velika razdejavanja. Tudi cestno-prometne naprave je bežeči soražnik v največjem obsegu uničeval. Porušil je skoraj 5000 železniških in cestnih mostov.

S skupnimi naporji vseh sil je v glavnem promet že obnovljen. Ne smemo pa pozabiti dejstva, da je ta obnova le začasna in nevarna. Mnoge konstrukcije mostov so napravljene iz slabega materiala ter se morajo v teku nekaj let zamenjati z novimi, trdnjšimi in odpornejšimi. Mnogo mostov je še sedaj razrušenih in tamkaj, kjer je nekdo tekla železniška proga, raste zlasti v Bosni in Hercegovini sedaj trava. Mnogo je še dela z zasilnimi obnovami, ki jih bomo pozneje morali vse zamenjati z novimi, večjimi in trajnejšimi napravami. Sele tako bo omogočen najvišahnejši osebnih in blagovnih promet, kakor ga zahtevajo potrebe ljudstva.

Zaradi pomanjkanja surovin je število prometnih sredstev in materiala, s katerim razpolagamo, zelo majhno. Da bi naša železna industrija lahko proizvajala dovolj tračnic, mostnih konstrukcij, plugov, žebeljev, orodja in drugih jeklenih proizvodov, potrebuje nujno ogromne količine surovin, t. j. starega železa. Brez tega se pod današnjimi prometnimi in obče gospodarskimi pogoji delo v jeklarnah in železarnah sploh ne da zamisliti.

Po štiriletnem načrtnem uničevanju in pustošenju, ki je povzročilo nič manj

ko 61 milijard dinarjev vojne škode, so danes naše potrebe ogromne. Naše topilnice, železarne in jeklarne ne smejo izgubiti niti trenutka. Stalno morajo delati. Brez zastoja morajo povečevati svoj obrat in dvigati produkcijo. Nujno morajo proizvajati mnogo več kot pred vojno. Dajati nam morajo čim več jekla in železa, da bomo lahko tako oskrbeli razne gospodarske panoge z vsem onim, kar jim je za obnovo in doig proizvodnje neogibno potrebno.

Z vsa svojo težo je šel preko naše domovine val vojnega uničevanja. Po dolinih in gričih, ob cestah in progah, po poljih in gozdovih, travnikih in vinogradih, po vaseh in mestih, povsod je še mnogo ostankov razbitega nemškega orožja in prevoznih sredstev. Vse to lahko izkoristimo naše železarne za izdelavo novega orodja, strojev in raznih produktov. Zato moramo vse to zbrati. Vse od tankovskih in avtomobilskih delov pa do zarjavelih žebeljev, žice itd. bo omogočilo, da v celoti in pravilno izvedemo načrtno obnovo.

Pred 20 dnevi je bila postabljena pred nas naloga zbiranja starega železa. OF z vsemi svojimi organizacijami bi morala pokazati največjo aktivnost. Tudi iniciativa aktivistov bi morala ob tej zbiralni kampanji priti na terenu do polnega razmaha. Iz dosedanjih, nepopolnih podatkov vidimo, da je zbiralna akcija tudi pri nas pokazala prav lepe rezultate, toda z daleka še ne one, ki bi jih ob res aktivnem sodelovanju vseh OF, AFŽ, sindikalnih, fizikalnih in mladinskih organizacij lahko pokazala. Ni bilo načrtnega sodelovanja oseh!

Na terenu se še ni razvilo sistematično delo, ki bi zajelo vsako, tudi najmanjšo vas, katera bi tudi s svojim skromnim doprinosom starega železa pomagala povečati doig industrijske proizvodnje. Vsaka vas, ki smo jo v tej akciji obšli in je nismo znali zaključiti, predstavlja nekaj iz-

gubljenih plugov odn. nekaj stotin novih kos in srpov manj kot bi jih sicer bilo. Vas, ki je n. pr. zbrala 500 kg starega železa, je s tem omogočila naši industriji, da izdela isto količino novih lopat, motik, sekir itd.

Zaradi svoje izredne važnosti je ta akcija bila zamišljena na najširši podlagi in s sodelovanjem vsega ljudstva, kajti brez množičnega sodelovanja tudi v tej akciji ni in ne more biti pravih uspehov. Pravilno izvedena tekmovalna kampanja na terenu bi dala mnogo večje in izredne uspehe.

Tudi v mestih ni smel nihče ostati ob strani. V Beogradu, Skoplju, Sarajevu itd. so na primer sodelovali tudi člani sindikalnih podružnic raznih ministrstev. Pri nas so mnoge sindikalne podružnice in fizikalna društva odklonila sodelovanje. Tudi propagandna kampanja ni bila pravilno izvedena ter ni izrabila vseh možnosti.

Sedaj se postavlja pred nas naloga, da odstranimo dosedanje nedostatke ter z načrtnim nadaljevanjem akcije zbiranja starega železa in drugih odpadkov omogočimo naši industriji nemoteno obratovanje. Zlasti moramo razviti akcijo zbiranja starega železa tamkaj, kjer do sedaj še ni dosegla vsepovsod osebjanskega značaja. Posebno naše vase morajo sodelovati v tej akciji, kajti do sedaj so takšne akcije obšle podeželje. Niti najmanjši kosček železa ne sme ostati nepobrzan in neizkoriščen. Zbiralna akcija v mestih mora pritegniti vsa društva, vse urade, vse ustanove, podjetja, šole, tovarne itd. V vseh okrajih se nahaja nekaj večjih zbirališč starega železa, kjer se naj lažje stalno zbira. Državno podjetje za promet z odpadki bo preko NOO izvršilo vse ostalo.

Čim več starega železa, čim hitrejši in pravilnejši prevoz istega na večja zbirališča, to je dolžnost vsakega zavodnega državljanca, ki želi svoji domovini čimprejše ozdravljenje od vojnih posledic.

Delovna nedelja ljubljanske mladine: kmalu bodo naši mladinci porušili vse bunkerje

Ljudstvo odloča

Vse te dni zahteva ljudstvo na raznih zborovanjih po naših mestih in vseh republikanskih ureditve države.

Taki sestanki in prireditve so bili po vsem slovenjgrijskem okraju. V Turški vasi je imela mladina svojo kulturno prireditev. V velikem številu je bila zastopana naša vojska in skupno z domačini so priredili navdušene manifestacije za republiko. Iz Trobelj je ljudstvo odposlalo resolucijo, v kateri pravi med drugim: »Ko pa delamo na obnovi naše domovine, hočemo uspeh svojega dela zavarovati, kar je mogoče le v demokraciji, federalni republiki Jugoslaviji.« Prebivalci Sel pod Uršljo goro niso klonili, ko so tu divjale hude bitke med Švabi in partizani. Tudi zdaj so enotni in so soglasno izjavili, da hočejo republiko. V Smiljavcu, ki je bil nekaj časa osvobojen in so že takrat dokazali predanost osvobodilni borbi, so zdaj ponovno izrazili svojo ljubezen do Tita in republike ter razkrinkali kralja in monarhijo.

Pred nekaj dnevi se je v okolici Mozirja zbrala 800 glava množica in v povorki odšla na trg, kjer se je razvila mogočna manifestacija. Ljudstvo je izjavilo, da noče nikoli več monarhije in je to svojo voljo izrazilo v resoluciji: »Prebivalci Mozirja v Zgornji Savinjski dolini in naša hrabra vojska, zbrani na manifestacijskem zboru, soglasno odklanjamo, da bi se kralj še kdaj povrnil v našo domovino. Izrekamo za republikansko obliko države. Nočemo kralja, hočemo Tita!«

lilo kot njihova združna skupna last. Enotna pravila za taka združna posestva bo predpisalo Zvezno ministrstvo poljedelstva.

Clen 24. Po tem zakonu dodeljeno zemljišče ne more biti razdeljeno, prodano, dano v zakup ali zastavljeno niti v celoti niti v posameznih delih v roku 20 let od dodelitve.

Ta prepoved se vnese v zemljiške knjige, ko se zemljišče vpišuje na ime osebe, kateri je dodeljeno.

Clen 25. Če se oseba, ki ji je zemlja dodeljena, ne naseli v določenem roku od dne sprejetja odloka o dodelitvi, izgubi pravico do zemlje.

Minister za kolonizacijo je pooblaščen, da v izjemnih slučajih podaljša ta rok, če obstoje upravičeni razlogi.

Clen 26. 1.) Pod razlastitev brez odškodnine spadajo tudi gozdna posestva, ki so last osebe ali ustanov in pravnih oseb, navedenih pod točko b, c in d v členu 3 tega zakona;

2.) razlastilo se bo proti odškodnini presežek gozdnih posestev poljedelskih gospodarstev, ki sega nad maksimum, kateri ostane lastnikom po federalnih zakonih;

3.) v gozdnih predelih, kjer ni obdelovalne zemlje, lahko osebe, ki po svojem glavnem poklicu niso poljedelci, zadržijo pet do deset ha gozdnega posestva;

4.) s posebnim okvirnim zveznim zakonom se bo določilo, komu in na kakšen način bo dodeljena zemlja in na kakšen način naj se gospodari z gozdnatimi zemljišči, pašniki, poplavnimi zemljišči in podobno.

Clen 27. Na posebej določenih zemljišjih se lahko iz državnega zemljiškega fonda dodeli določene parcele in na parcele razdeljeni kompleksni obdelane zemlje kot vrtni skupinam nepoljedelcev — skupinam delavcev in namesencev raznih podjetij, ustanov in uradov.

Federalni zakoni in uredbi bodo predpisali pogoje, pod katerimi se bo tako zemljišče dalo v užitek, pri čemer ena družina ne more dobiti več kot dva ara.

Clen 28. S posebno uredbo gospodarskega sveta se bo določil način čuvanja in dodeljevanja fondov poljedelskega inventarja, živine, semen, hrane, pohištva, dobljenih z zaplembi in razlastitvijo po tem zakonu.

V.

Clen 29. Agranar reforme in kolonizacije

Clen 29. Agranar reforme in kolonizacije federalna ministrstva za kmetijstvo po federalnih zakonih in uredbah, izdanih na podlagi tega zakona. V pristojnost federalnih vlad spada tudi notranja kolonizacija v mejah lastnega področja.

Clen 30. Zvezni minister za kmetijstvo se pooblašča, da v sporazumu z zveznim ministrom za kolonizacijo in federalnimi ministri za kmetijstvo izloči iz državnega zemljiškega fonda:

a) zemljiške površine, potrebne po čl. 11 tega zakona za državna (zvezna, federalna in krajevna) kmetijska pose-

V Murški Soboti se je velika množica ljudi zbrala na zborovanju novo izvoljenih narodnih odborov in aktivistov OF. To je bila obenem tudi odločna manifestacija prekmurskega ljudstva za republiko. Odposlali so resolucijo Narodni vladi Slovenije in Zvezni vladi.

V Senovem so na širšem zborovanju volili sodnike prisednice. Med prisotnimi je bilo mnogo rudarjev in kmetov. Volitvam je sledil politični govor, ki se je razvil v živahno diskusijo. Oglosili so se zastopniki množičnih organizacij, zastopniki delavcev in kmetov. Celotno zborovanje je jasno pokazalo voljo delovnega ljudstva. »Nočemo žandarmerije, glavnjače in Mitrovce s kraljem, hočemo mir, red in enotnost z ljudsko oblastjo, pravijo v Senovem.

Ljutomer je manifestiral za republiko na zborovanju narodnih odborov ljutomerskega okraja. Ljudstvo je pkinjalo govornike z navdušenimi vzkliki, živahno debatiralo in na koncu kot sklep zborovanja sprejelo resolucijo, naslovljeno na predsedstvo Narodne vlade v Ljubljani in na Izvršni odbor Ljudske fronte v Beogradu. S himno »Hej Slovani« so zaključili veliko ljudsko manifestacijo.

Tako odloča ljudstvo po vsej Sloveniji, ker noče več razičarjanj, ki jih je doživljalo vsa leta po prvi svetovni vojni in najbolj občutilo ob zlomu Jugoslavije. Tako je odločilo, ker je spoznalo, da bo srečno le v republiki — Titovi Jugoslaviji.

stva, za socialne in znanstvene ustanove, kakor tudi zemljišča za vojaške potrebe;

b) zemljiške površine zaplenjenih posestev oseb nemške narodnosti tako, da ugotove, katere površine bodo federalna ministrstva za kmetijstvo dodelila agrarnim interesantom in katere površine bo dodeljeval zvezni minister za kolonizacijo kolonistom v sporazumu s pristojnim federalnim ministrom za kmetijstvo, bodisi preko svojih, bodisi preko federalnih organov.

Clen 31. Enotno izvajanje agrarne reforme bo zagotovljeno s splošnimi navodili, ki jih bo na podlagi tega zakona dajal z uredbami in naredbami zvezni minister za kmetijstvo in kolonizacijo, predsednik državne kmetijske komisije in druge osebe, ki jih bo imenoval predsednik Zvezne vlade, ki bo istočasno imenoval tudi predsednika agrarnega sveta.

Agranar svet bo delal sporazumno z gospodarskim svetom, osnovan pa bo s posebno uredbo.

VI.

Prehodne določbe

Clen 32. Vse vloge, prošnje in rešitve prošelj v zvezi s tem zakonom, v kolikor se tičejo dodelitve zemlje, so oproščene vseh taks.

Clen 33. Do dodelitve zemlje nimajo pravico osebe, ki po zakonu nimajo volilne pravice.

Clen 34. Vse odločbe in ukrepi okupatorjev ter domačih oblasti v službi okupatorja, ki so nastale za časa okupacije in se nanašajo na izpremembo zemljiške posesti ali na izpremembo odnosov med lastnikom in najemniki ozir. zakupniki v korist lastnika, se smatrajo za ničevne in neobstoječe.

Clen 35. Vse samovoljne naselitve na zapuščenih državnih ali sekvestriranih zemljišjih, izvršene med vojno ali po osvoboditvi, ne glede na to, ali so bile izvršene na podlagi odloka ali z odobritvijo krajevnih organov oblasti, se prilažajo za neveljavne.

Clen 36. Na področju vseh federalnih enot se morajo v roku dveh let po uveljavljanju tega zakona rešiti vprašanja vseh urupacij državnega zemljišča, vseh prisvojitvev na ledinah, vseh nepriznanih razdelitev vaških in drugih zemljišč tako, da se tudi take prisvojitve in razdeljene površine po pravilu priznajo v last posestnikom (prisvojiteljem) ter vpišejo na njihovo ime v zemljiške knjige. Pri tem se mora paziti, da ta zemljišča niso v sredi državnega ali vsakega zemljišča, v oviro komunikacijam ali prevelika in da niso bila zavzeta na način, ki v tem kraju ni običajen. Pravna oseba, ki je bila lastnik pred prisvojitvijo, lahko v roku dveh let zahteva pred pristojnim ljudskim sodiščem razveljavljanje te prisvojitve.

S posebnimi federalnimi uredbami bodo določeni organi in postopek za reševanje vprašanj in sporov po tem členu.

Clen 37. Ta zakon stopi v veljavo z objavo v »Službenem listu demokratične federativne Jugoslavije«.

Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji

I.

Splošne odredbe.

Clen 1. Da bi se zemlja dodelila poljedelcem, ki je nimajo ali pa je nimajo dovolj, se bo na vsem ozemlju demokratične federativne Jugoslavije izvedla agrarna reforma in kolonizacija po načelu: zemljo tistemu, ki jo obdeluje.

Clen 2. Zemljišče preide v privatno last osebe, ki ji bo dodeljena in se takoj zapiše v zemljiške knjige.

II.

Razlastitev.

Clen 3. Za ustanovitev zemljiškega fonda, potrebnega za dodelitev zemljišč v smislu člena 1., kakor tudi za ustanavljanje in dopolnitev velikih državnih zgradb in potiskunskih gospodarstev, se bo odvzelo od sedanjih lastnikov in bodo prešla v roke države tale poljedelska posestva:

a) veleposestva, to je taka poljedelska in gozdna posestva, katerih skupna površina znaša več kakor 45 ha ali 25 do 35 ha obdelane zemlje (orne zemlje, travnikov, sadovnjakov in vinogradov), če se ta zemlja izkorišča v zakupu ali z najeto delovno silo;

b) zemljiška posestva, ki so last bank, podjetij, delniških družb in drugih pravnopravnih oseb in ki bodo za to določena po zakonu, izvemsti tiste dele teh zemljišč, ki bodo ostalim lastnikom za industrijske, stavbene, znanstvene, kulturne in druge potrebe, ki koristijo družbi;

c) zemljiška posestva cerkva, samostanov, verskih ustanov in vse vrste posvetnih in verskih volil (zadužbin);

d) presežek obdelovalne zemlje poljedelskih posestev, ki so večja od maksimuma, ki ga predpisuje zakon;

e) presežek obdelovalne zemlje nad 3 do 5 ha, ki je last ljudi, ki jim poljedelstvo ni glavni poklic in ki te zemlje ne obdelujejo sami s svojo družino, temveč jo dajejo v zakup ali najemajo delovno silo;

f) zemljiška posestva, ki so med vojno iz katerega koli razloga izgubila lastnike in nimajo pravnih naslednikov.

Clen 4. 1. Vsa odvzeta zemlja (čl. 3 točka a, b, c, in f) bo prešla v državno last z vsemi stvarbami in prostori ter vsem živim in mrtvim poljedelskim inventarjem brez vsake odškodnine za lastnike;

2. traktorji, stroji in velike poljedelske naprave na teh posestvih preidejo v inventar državnih poljedelskih strojnih postaj, v kolikor zemljišča ne bodo preurejena v velika državna poljedelska posestva.

Clen 5. 1. Maksimum poljedelskega posestva, ki bo ostalo v lasti poljedelca, kateri ga obdeluje s svojo družino (čl. 3 točka c), se bo določil po zakonih federalnih enot tako, da ne sme biti manjša od 20 niti večja od 25 ha obdelovalne zemlje. Določitev maksimuma se bo izvedla v teh mejah za vsak primer posebej in z ozirom na število družinskih članov (rodbinskih zadrug), kvaliteto zemljišča in vrsto kulture;

2. v planinskih krajih, kjer je zemlja zelo slaba in v primeru, da je rodbinska zadruga zelo velika, se maksimum posebej določi.

Clen 6. 1. V primerih, ko se bo odvzel samo presežek zemlje nad maksimalno mejo (čl. 3 točka d in e), se bo lastniku izplačala odškodnina za odvzeto zemljo in sicer v višini vrednosti enoletnega pridelka po hektarju;

2. pri odzemanju presežka zemlje po čl. 3 točka d in e se mora paziti, da je v odvzetem višku sorazmeren del orne zemlje. Lastnik lahko zadri sadovnjake in vinograde do višine določenega maksimuma. Stavbe in živi ter mrtvi inventar

na teh zemljišjih ne spadajo pod razlastitev.

Clen 7. 1. Če član rodbine, ki se bavi izključno s poljedelstvom, sam ni kmet, temveč vrši drugačen poklic, se presežek nad 3 do 5 ha vrne po dednem zakonu in običaju članom družine, ki žive na vasi in se bavijo s poljedelstvom. Toda skupna zemljiška površina te družine ne sme prekoraciiti maksimuma kmečkega posestva, ki je določen za dotični kraj. To velja tudi v primeru, če zemljišče predstavlja doto;

2. delavci in izseljenci, ki so šli za službo in ki so lastniki zemlje, se bodo smatrali še naprej kot poljedelci, ki obdelujejo svojo zemljo.

Clen 8. 1. Od posestev posameznih cerkva, samostanov in verskih ustanov se bo odvzelo samo presežek na 10 ha njihove celotne površine njiv, vrtov, vinogradov, sadovnjakov, travnikov in gozdov;

2. verskim ustanovam (cerkvam, samostanom, cerkvenim oblastem), ki so večje važnosti ali večje zgodovinske vrednosti, ostane od njihovih sedanjih posestev do 30 ha obdelovalne zemlje in do 30 ha gozdov.

Clen 9. 1. Poljedelske, delavske in obrtniške družine, ki so zaradi vojne ali drugih okolištin ostale brez zadostne delovne sile ter so prisiljene, da dajejo zemljo drugim v obdelavo, se bodo smatrale kot poljedelci, ki svojo zemljo obdelujejo.

III.

Zemljiški fond agrarne reforme in kolonizacije.

Clen 10. Poleg obdelovalne zemlje, ki je razlaščena po čl. 8, spadajo v zemljiški fond za agrarno reformo in kolonizacijo tudi:

a) obdelovalna zemlja državljanov nemškega rajha in oseb nemške narodnosti, ki je zaplenjena po sklepu Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije z dne 21. novembra 1944;

b) obdelovalna zemlja narodnih sovražnikov in drugih oseb, ki so zaplenjena na osnovi obsodbe sodišča;

c) zemlja, ki jo država izloči iz svoje lastnine za dodelitev siromašnim poljedelcem.

Clen 11. Od zemljišč, ki so razlaščena po čl. 3 in konfiscirana po čl. 10, točka a in b, ne pridejo v zemljiški fond tista, ki so namenjena državnim (zveznim, federalnim ali krajevnim) poljedelskim posestvom, socialnim in znanstvenim ustanovam ali ki služijo za vojaške potrebe.

Clen 12. Iz državnega zemljiškega fonda se bo obdelovalna zemlja dodeljevala kmetom, ki so brez zemlje ali pa je nimajo dovolj, v obdelavo in vzdrževanje, to pa v samem kraju ali bližnji okolici ali pa v nekem drugem kraju, kamor bi se naselili.

Clen 13. Zemlja se iz tega fonda dodeli prosta vseh dolgov in drugih bremen. Lastnik zemlje pa ostane zadolžen sorazmerno delu, ki mu je ostal v lasti. Vprašanje dolgov in bremen na odvzetih zemljišjih se bo rešilo s posebnim zakonom.

Clen 14. 1.) Cena zemljišč, ki jih bodo zainteresirani dobili iz tega fonda, se bo izračunala tako, da se bo celotna vsota, ki jo bo država dala v nadomestilo za zemljišča, odvzeta po členu 3, točka d in e, sorazmerno porazdelila na celotno površino zemljišč tega fonda;

2.) v plačilo za dobljeno zemljo bodo zainteresirani plačali samo ceno, ki je izračunana na navedeni način;

3.) pogoji dolgoročnega odplačila za dobljeno zemljo se bodo določili s posebno uredbo in morajo biti posebno

ugodni za liste, ki nimajo nobene zemlje ali pa prav malo.

IV.

Dodeljevanje zemlje.

Clen 15. Zemlja se bo dodelila osebam, ki imajo pravico do nje v prvi vrsti v kraju kjer žive in v njihovi federalni enoti.

Clen 16. 1.) Prvenstveno pravico pri dodelitvi zemlje imajo poljedelci brez zemlje ali ki jo imajo premalo in sicer tisti, ki so bili borci partizanskih odredov, NOV in POJ in Jugoslovanske armade, invalidi iz osvobodilne vojne, kakor tudi invalidi preteklih vojn (1912 — 1918 in april 1941), družine in sirote padlih borcev iz osvobodilne vojne, žrtve in družine žrtve fašističnega terorja. Med borci torej uživajo prvenstvo stari borci in prostovoljci;

2.) pravico do zemlje bodo uživali tudi borci, kakor so navedeni v prejšnjem odstavku, četudi se poprej niso pečali s poljedelstvom, če se obvežejo, da se bodo naselili na dodeljeno jim zemljo in jo obdelovali s svojimi žrtvami.

Clen 17. Kdo bo užival prvenstvo v smislu navedenega člena, se bo določilo z uredbo Zvezne vlade na predlog ministra narodne obrambe.

Clen 18. Od zemljišč, zaplenjenih od oseb nemške narodnosti v Bački, Banatu in Sremu se bo oddelilo 500.000 katastrskih juter za naselitev borcev Jugoslovanske armade, ki se bodo prijavili in se obvezali, da se bodo na zemljo naselili in jo obdelovali s svojimi družinami.

Clen 19. 1.) Velikost zemljišča, ki se bo dodelila v smislu navedenega člena, bo znašala 8 do 12 katastrskih juter obdelovalne zemlje na družino. Izjemno se bodo dodeljevale večje površine, toda ne preko 30% večje od navedenega maksimuma, in to narodnim herojem oz. njihovim družinam ter oficirjem Jugoslovanske armade, ki so po poklicu poljedelci, in mnogočlanskim družinam;

2.) če je zemlja vrtnarska in se intenzivno kultivira v bližini velikih mest, bo maksimum dodeljene površine znašal 4 do 6 katastrskih juter.

Clen 20. Za borce invalide osvobodilnega boja, ki nimajo družine ali pa je družina majhna in nesposobna obdelati zemljo, do katere ima tak invalid pravico, se bodo organizirale posebne kolonije s posebno izbranim zemljiščem, kjer se lahko goje različne kulture; v teh kolonijah se bodo organizirale šole, domovi in obrtniške delavnice, po potrebi tudi posebna stanovanjska poslopja in vrtovi.

Clen 21. Za neprekrbljene sirote borcev Jugoslovanske armade in žrtve vojne ter fašističnega terorja se bodo ustanovile posebne otroške kolonije s skupnim poljedelskim zemljiščem, domovi, šolami in delavnicami.

Clen 22. 1.) V invalidskih in otroških kolonijah (člen 20. in 21.) se lahko za obdelavo zemlje uporablja najeta delovna sila;

2.) podrobnejše odredbe za organiziranje teh kolonij bodo predpisane z uredbo Zvezne vlade na predlog ministra Narodne obrambe in v sporazumu z zveznim ministrom za socialno politiko.

Clen 23. 1.) Skupine oseb, ki jim je bila zemlja dodeljena, lahko združijo dodeljeno jim zemljo in jo skupno obdelujejo ter o tem sklenejo pogodbo najmanj za rok deset let;

2.) če skupina oseb, ki imajo po zakonu pravico do zemlje, ne predloži posebnih zahtev za dodelitev zemlje, temveč skupno zahtevo, da se jim kot za osnovani poljedelski produktivni zadrugi dodeli kompleks zemljišča sorazmerno njihovu številu in številu družinskih članov, se jim bo zemljišče dode-

Delo vojne uprave JA na Primorskem in v Istri

Ljudstva Istre in Slovenskega Primorja, ki so dolga leta dajala svojo kri in znoj fašističnim izkoriščevalcem, dajala ogromne žrtve v borbi za svobodo...

Toda še mnogo je razrušenega, na stotine ljudi se vrača iz taborišč v požgane vase. Ti ljudje so brez strehe, manjkajo jim najosnovnejši pogoji za življenje...

Posebno težko je prizadeto mesto Reka, ki je v pristanišču ter industrijskih podjetjih zaposlovalo veliko številce delavcev in uradnikov. Pristanišče in njegove naprave so popolnoma uničene...

Glavni problem Reke pa je zopetna izgradnja pristanišča, ki bi v zvezi z že vzpostavljenim pristaniščem Sušak-Zagreb in Reka-Ljubljana lahko zadostila vsem potrebam blagovnega prometa med Primorjem in teritorijem Federativne države Jugoslavije.

renca, na kateri je namestnik komandanta vojne uprave J.A. za Julijsko Krajino, Istro, Reko in Slov. Primorje, polkovnik Holjevac odgovoril novinarjem na nekatera vprašanja glede gospodarskega položaja v zoni B. Dejstvo, da je bila za Julijsko Krajino postavljena Vojna uprava, je dosti pripomoglo k ureditvi in normalizaciji življenja v Istri, Reki in Slovenskem Primorju.

Da bi se nemoteno vršil železniški promet na teritoriju Vojne uprave J.A. in da bi se uredil promet med zono B. in A., ki je zasledena po zavezniških četah, je bil z drugo odredbo osnovan inšpektorat železnice s sedežem na Reki.

Poleg teh prvih odredb je Vojna uprava podprla celo vrsto gospodarskih ukrepov civilnih oblasti, dala pobudo in pomoč za povzivet industrije, trgovine in tujskega prometa v obalnih letoviških krajih.

Po načelu blagovne zamenjave bodo dobavljale solarne v Piranu, Isoli in Kopru sol za one predele Jugoslavije, ki na njej trpijo najtežje pomanjkanje, t.j. Vojvodina in Slavonija. V zameno bo prihajalo žito in moka, kar bo rešilo težki problem prehrane, posebno v Istri in na Reki.

goni in Ampeleia in prejemale od njih konzerve rib, ki jih imajo te tovarne v velikih množinah na zalogi. Ustanovljena je bila prva trgovska delniška družba pod imenom Trgovalno d.d. za Istru, ki ima nalogo regulirati in organizirati zamenjavo blaga med teritorijem Vojne uprave in jugoslovanskim teritorijem na eni strani, na drugi strani pa z Italijo, ki bi za les, na katerem je bogat Trnovski gozd, Snežnik in vsa zapadna Istra dobavljala bodisi stroje, avtomobile, riž in druge proizvode, na katerih je pokrajina revna.

Da se čim prej uredi in normalizira denarni promet, bo ustanovljen v Reki Denarni zavod, ki bo vodil predstojajočo zamenjavo italijanskih lir v nove lire za zono B in ki bo dajal posojila raznim industrijam in podjetjem.

S posebno odredbo Vojne uprave se bo uredilo vprašanje delavskih in nametenskih plač, in posebne dotacije, ki jih bo dala Vojna uprava avtonomni oblasti mesta Reke in oblastnem NOO bodo dosti pripomogle, da se to vprašanje čim prej reši.

Za pomoč žrtvam vojne in fašističnega izkoriščanja je Vojna uprava dala civilnem oblastem podporo 10 milijonov lir. Vprašanje socialnega skrbstva pa je in ostane v prvi vrsti vprašanje samopomoči tamkajšnjega prebivalstva. Naloga Narodno-osvobodilnih odborov ter množičnih organizacij je, da med množicami vzbudijo čut dolžnosti, tako v vprašanju socialne pomoči, kot v vprašanju dela za obnovo in ozdravljenje težkih povojnih prilik.

Za socialno zavarovanje delavcev in nametencev je bila izdana odredba, ki se v celoti naslanja na odredbe Zvezne vlade Jugoslavije in ki predstavlja za tamkajšnje ljudstvo, ki je bilo po fašističnem enostransko strankarskem načinu socialnega zavarovanja vedno izkoriščano in zapostavljeno, pomembno demokratično pridobitev.

Vojna uprava pripravlja še odredbe o pomorskem in železniškem prometu, odredbo o prepovedi uvoza in izvoza dragih kamnov, valut in vrednostnih papirjev ter odredbo o registraciji motornih vozil na teritoriju Vojne uprave.

S podporo jugoslovanskih vojaških oblasti in s tesnim sodelovanjem teh oblasti s civilno oblastjo, se na osnovi svobode in demokracije postopoma uvaja zakonitost in red v Istri in onem delu Slovenskega Primorja, ki je zasleden po jugoslovanskih četah. Naloga krajevnih množičnih organizacij pa je mobilizirati množice in zbuditi njihovo zavest, da se svojih demokratičnih pravic, ki so si jih priborile in ki so jim pod Vojno upravo Jugoslov. armije v celoti zajamčene, v polni meri poslužijo.

V DOMOVINO

Dan za dnevno vozijo skozi Slovenijo vlaki polni jugoslovanskih vojni ujetnikov, ki se vračajo iz taborišč na svoje domove. V Ljubljani jih na postaji pozdravljajo množice ljudstva. Štiri leta so sanjali ujetniki o dnevu svobode, ko bodo stopili svobodni na domača tla.

Vojni ujetniki se tega zavedajo. V taboriščih so se tesno povezali med seboj in kmalu izločili iz svoje srede vse izdajalske podpivalce, ki so kričali proti novi Titovi Jugoslaviji. Preko skritega radia so poslušali vesti iz trpeče domovine. Vedeli so za vse trde boje, ki jih je bilo ta čas naše ljudstvo. Zato niso nasedali brezumnim lažem, ki so jih širili o domovini narodni izdajalci.

Več kot štiri leta smo samo poslušali besedo o domovini. V duhu smo gledali naše hribe in doline, prisluškovali zmagoslavju vzklikom herojev, zoperstavljali smo se brezstranum klevetam. V krvi utvarjena domovina, nova Jugoslavija, poprišče najsvetejših zmag v tej vojni, je postala naša nada, naša zaščita, upanje in ponos.

Silo so nam branili, da sodelujemo v borbi za svobodo domovine. Milijonske žrtve naših narodov so prinesle svobodo domovini in nam. Pred temi žrtvami se zaobljubimo, da bomo znali čuvati to tako težko pridobljeno svobodo. V novi fronti, fronti dela in izgradnje, vemo, kje je naše mesto. Očuvanje pridobitev naše borbe pred-

stavlja jedro naših bodočih naporov. Sodelovati hočemo z vsemi svojimi močmi.

Tako pišejo v svojem listu »Informativni bilten jugoslovanskih vojni ujetnikov«. Peščica izdajalcev je ostala v taborišču. Protifašistična organizacija, ki je bila vzpostavljena v taborišču, bi jim tudi ne pustila, da bi se vrnili z ostalimi vojnimi ujetniki. To so po veliki večini častniki brez vojske, protežiranci bivših protiljudskih režimov, ki so se vseskozi borili proti demokratičnim pravicam ljudstva, verni hlapeci nekdanje protiljudske gospode. Ali pa so to izdajalci, ki so prišli v taborišča leta 1943, 1944 na lastno prošnjo, ker so bežali pred ljudsko pravico, ki bi jih obsodila zaradi njihovih zločinov, ki so jih med vojno zakrivil v domovini. Glasovi, katere dvigajo ti bedneži, so glasovi vpijočih v puščavi.

Pred nekaj dnevi se je pripeljal tudi 41 bivših jugoslovanskih generalov, ki so bili nasprotnega mnenja, kakor v taboriščih ostali izdajalci. Vzdorščeni so bili nad sprejemom v domovini. Zanimali so se za podrobne novice v domovini in obujali spomine na bivanje v Ljubljani. Dobro so se spominjali našega generala Avšiča, s katerim so prej skupaj službovali in bili vzhičeni nad njegovo junško potjo.

Dan prihoda v domovino pomeni za nas začetek srečnejšega življenja, kot pišejo sami v svojem časopisu, M. K.

Izdolovanje novih plugov, motik, srpov, kos itd. se bo povečalo, če bo naša industrija dobila dovolj surovin — starega železa. Zberimo ga čimprej!

Hvaležnost in ljubezen sta se izkazali v dejanjih

Antifašistična fronta žena Slovenije v teh dneh zaključuje veliko akcijo, ki jo je pokrenila za preskrbo najsiromošnejših otrok naše Jugoslavije, za otroke Drvarja in Like. V tej akciji so naše žene dokazale, da pravilno razumejo bratsko povezanost naših narodov. Nesebično so širom Slovenije zbirale obleke, obutev, živež in denar za otroke Like in Drvarja. Z isto ljubeznijo, z enakim navdušenjem, kakor delajo to danes za slovenske otroke. K temu delu jih je gnala velika hvaležnost, ki jo goje v svojih srcih do jugoslovanskih narodov. Najbolj prepričljivo nam govore o tem številke nabranega blaga. Žene so nabrale preko dvesto tisoč dinarjev samo v denarju! Razen tega pa so nabrale za več domov opreme in za sto in sto otrok obleke in obutev.

Samo v okraju Kranj so v blagu nabrale žene v času akcije:

Table listing various items and their quantities: otroških oblek, otroškega perila, otroških volnenih jopic, etc.

Otroci Drvarja in Like bodo dobili svoje domove

Poročilo V.

Poročilo Okrožnega odbora AFZ Novo mesto: žene novomeškega okraja zbrale zopet 1.600 Din; Kočevske žene zbrale 4.571 Din.

Poročilo Okrožnega odbora ZMS Ljubljansko okrožje: mladina iz okraja Domžale je zbrala 6.000 Din.

Poročilo Okrožnega odbora AFZ Ljubljansko okrožje: žene iz okraja Vrhnika zbrale 3.618 Din; žene iz okraja Grosuplje zbrale 50 lir in 5.160 Din; žene iz okraja Kamnik zbrale 7.541 Din.

Poročilo okrožnega odbora AFZ Celje: žene iz okraja Ljutomer zbrale 3.300 dinarjev.

Poročilo Mestnega odbora AFZ Ljubljana mesto: Kvart Ajdovščina zbral zopet 9.004 Din, razni privatniki 1.240 Din.

Delavke iz tovarne »Jugobruna« v Kranju so se rekordno pokazale pri kampanji za Drvar in Liko, ker so zbrale v enem tednu 2.828 Din, ter precej obleke in perila. Poročilo okrožnega odbora AFZ Novo mesto: žene novomeškega okraja zbrale poleg denarnih prispevkov še: 210 jajc, 32 kg fižola, 16 kg bele moke, 13 kg ješenja; okraj Trebnje je zbral 174 kom. jajc, 7 kg kafe, 50 kg zmesne moke, 35 kg bele moke, 29 kg ječmena, 90 kg fižola in 20 kg pšenice; žene iz ribniškega okraja pa 30 kg fižola in 1 kg medu; žene iz Novega mesta so zbrale še 2 velika zaboja otroških obleke, posode in igrače.

Knjižica za mladinske odre

Pred kratkim je izšla v založbi »Mladinske knjige« pri ZMS knjižica krajših igrice in prizorov »Mladi oder I.«, namenjena mladinskim odrom, mladinski mitingom in sploh prireditvam, pri katerih sodeluje mladina.

Vprašanju mladinskih odrov in mladinskega igranja posvečajo danes vse napredne države največjo pozornost. Dramatika je bila že od nekdaj tista panoga umetnosti, ki je imela najbolj neposreden vpliv na ljudi in je bila zato že od nekdaj tudi najbolj učinkovito vzgojno orodje. Mladinski oder je vzgojna ustanova prve vrste, ki lahko z neposrednostjo in nevsilivostjo sredstev temeljito podpre in dopolni vzgojna prizadevanja družbe in staršev. Na mladinskem odru se mladina vzgaja dvojno: kot občinstvo in kot igralec. Kot občinstvo se spoznava mladina s prvimi vprašanji, ki jih pred njo postavlja življenje, s prvimi obveznostmi, katere ji nalaga družba. Zivost umetniških sredstev in dejstvo, da igra mladina sama, jamči, da je vzgojna ost prinesena kar najbolj nevsiljivo in neprisliljeno, tako da si jo mladina lahko povsem osvoji in se je brez notranjega odpora oklene. Kot igralec pride mladina v intimitetji stik z umetnostjo in umetniškimi izraznimi sredstvi. Pri igranju raznih vlog se nauči opazovati in se vživljati v duševnost človeka poleg sebe. Sama po sebi se otrese z nastopanjem na odru strahu pred družbo. Občutek majhnosti se umakne samozavesti in zaupanju v lastne duševne sposobnosti, ki se na ta način razvijajo in krepe. K izgradnji mladinskih odrov bi bilo zato treba pristopiti čim bolj na široko in čim bolj smoteno, s tenkočutnostjo, ki je neophodni pogoj vsakega vzgojnega dela, in s smislom za kvaliteto.

Knjižica »Mladi oder I.« si ne zastavlja prevelikih nalog. Ustreči hoče predvsem najnujnejši potrebi, ki se izraža danes v pomanjkanju oderskih del in igrice, primernih za mladinsko igranje. Prinaša šest krajših dramatskih prizorov in sličic večinoma s sodobno vsebino. F. S. Finžgar približe »Vedež«, otroško igrice v dveh dejanjih. Snov za jema iz pravičnega sveta. Navihaneec in lenuh Lukec si izprosi od Vedeža, glavarja palčkov, ključek od podzemnega zaklada. Pričakovanje, da bo čez noč postal bogat, pa ga razočara: v srebrni skrini najde namesto zaklada — šolsko torbico. Igrica bo otrokom všeč zaradi svoje žive neposrednosti in razgibanosti. Odlikuje jo lep jezik. Le vzgajteljev prst je v njej nemara preveč viden. — Josip Ribičič je prispeval dve stvarci. Odrska slika »Matjaž in črni gavranc« združuje — ne prav posebejno — legendarno osebnost Matjažev s sodobnimi obrazi hitlerjanca, fašista in domobranca. Bolj živ in neposreden, čeprav malo preveč drastičen je Ribičič v igrici »Mezinček«. — Vida Brest prinaša kratko sličico v verzih »Begunček«. — Najbolj všeč bosta otrokom nedvomno dva skeča, ki ju je v verzih napisal France Kosmač: »Zaplenjena puška«, koder otroci izmaknejo nemškemu vojaku puško in jo odnesejo partizanom, še bolj pa skeč »Pojdimo se partizanc«, koder otroci po svoje ponazarjajo partizanski boj.

Založba »Mladinske knjige« bo morala svoje delo nadaljevati in ga še razširiti s praktično organizacijskimi in teoretičnimi navodili za mladinsko igranje.

O delu naše Narodne milice

Člani naše Narodne milice kažejo izredno voljo do dela, budni so povsod, ker vedo, da delajo za ljudske interese, za interese naroda, ki jih je postavil na to odgovorno mesto. Zgled v junaštvu in hrabrosti sta nam sledeča dva primera:

Pri tov. Mehu Antonu, krajevemu poveljniku Narodne milice v St. Vidu pri Slovenjgradcu sta se pojavila dne 23. avgusta dva ostanka ustaške uničene tolpe, oborožena s pištolami in zahtevala večerjo. Tov. Meh je ukazal domačin, naj jima pripravijo večerjo, sam pa je skrivaj odšel iz hiše in počakal nevarna skrivača v veži pred sobo. Ko sta se navečerjela, sta hotela oditi, toda pri vratih ju je poveljnik ustavil in pozval k predaji. Eden od ustašev pa je takoj zgrabil za puško nočev, ki jo je Narodni miličnik imel nastavljen na njegova prsa. Poveljnik, videč nevarnost, je takoj sprožil in zadel zadaj stoječega ustaša v prsa, da se je takoj zgrudil mrtev na tla, medtem pa se je drugi ustaš podal v beg in pri tem streljal na Meha, ki ga pa ni zadel. Ko je prvi ustaš padel, ga je bežeči ustaš klical »komandante, komandante«, zaradi česar se sklepa, da je imel padli ustaš kak oficirski čin. Ko je nato odpravljala tov. poveljniku NM njegova puška, je pograbil samokres ustreljenega ustaša, skočil iz veže ter streljal za bežečim ustašem. Za svoje delo zasluži krajevni poveljnik prav gotovo pohvalo.

Drugi primer se je zgodil na Pristavi pri Novem mestu. 22. avgusta je vršil patrolo poveljnik Narodne milice tov. Sever Avgust. Na svojem obhodu je prišel v vas Jama pri Lakonjicah in vstopil v hišo Stanjelj Alojzija. Osamel belogardist, naveličan skrivanja pred roko pravice, Stanjelj Alojz se je nahajal doma, toda, ko je zagledal poveljnika, se je tako ustrašil, da je takoj skočil skozi okno, tovariš Sever pa se je pognal za njim, a ker imenovani ni hotel obstati na klic »Stoj!«, je poveljnik uporabil orožje. Tov. Sever je slutil, da je Stanjelj ranjen, zato ga je počakal v zasedi. Proti jutru se je belogardist res vrnil ranjen. Sever pa je ga aretiral in privedel na okrajno sodišče NM.

Tako izginjajo iz slovenskega ozemlja zadnji ostanki hitlerjanskih hlapecev, ki se boje pravične narodne sodbe ter tavajo osamljeni po slovenski zemlji, ki so jo štiri leta izdajali. Naša Narodna milica pa z gledno vrši svoje delo, delo, ki ga ji je naložilo naše ljudstvo.

V premislek

Samo nekaj besed vam, ki boste danes ali jutri vzeli v svoj dom osirotega otroka, da bi mu nudili streho in kruha: Bodite prizanesljivi z njim! Tako mladi so, pa vendar bi jim lahko napisali življenjepise.

Štirinajstletno življenje J. P., ki ga te dni zapisujete v vaših statistikah med siromake, — dasi je to že dolgih štirinajst let — je dolg, tragičen roman. Ko si ga kritično in vprašujoče ogledujete — kdo in kaj si? — pač ne vidite v njem tri mesece starega otroka, z motovozom privezanega k postelji, ki nima nič rjuh in nič blazine — kako na pol sede dan in noč v istem nenaravnem položaju joče s tenkim, hripavim glasom, tako sam v tej revni sobi, iz katere se je izselilo vse življenjske. Mati je plačala otrokovo rojstvo z življenjem. Oče je odšel iz hiše, ko je storil za svojega otroka poslednje, kar je mogel: da ga je z motovozom privezal k postelji in ga obvaroval smrti od padca. Štiri in šestletna sestrica že lahko paseta krave, našli sta torej zaposlitev in streho, pa naj je še tako revna. Nekoliko srca ima pač vsak človek, tako od časa do časa prihajajo bogate sosedo z mlekom, da iskra življenja v tem izmalčenem bednem telescu ne ugasne do kraja. A odhajajo naglo, zakaj pogled na črve in uši, ki lazijo po njem, ni prijeten. Šele ko ga je zagledalo tisto oko, ki je dobro poznalo bedo, je sirota vdova pretrgala motvoz, naravnala otroka izkrivnjeno hrbtnico, ga odnesla v svoje, prav tako revno stanovanje in v njenem ljubezni polnem naročju, kjer se je gredo že trinajst njenih, se je ogrelo tudi življenje sirote... Bodite torej d, skrajnosti občirni in prizanesljivi s temi malimi, ki prihajajo z dolgih in neprijaznih življenjskih cest k vam na odhiti!

Pesmi Vide Brestove ali Majde Peterlinove

Naprašajo se vsi tovariši ali tovaršice, ki imajo kakšno pesem ali pesniško zbirko, Vide Brestove ali Majde Peterlinove, da jo pošljejo na uredništvo »Ljudske pravice«. Prvo zbirko je izdala jeseni 1943. Cankarjeva brigada pod naslovom »Počezje Vide Brestove«, drugo Gučeva brigada pod naslovom »16 pesmi Vide Brestove«. Poleg tega je imel OK SKOJ-a Novo mesto pripravljenih preko 30 pesmi za zbirko, ki je ni izdal. Enako ni izdal pripravljenih pesmi za zbirko ObKOM za Korosko. Pesmi bi se potrebovale zaradi izdaje zbirke. Po prepisu bodo zbirke in rokopisi vrnjeni.

Odbor pokrajinske zadruga v Trstu

V odboru Pokrajinske kmetijske zadruge v Trstu ni še danes nobenega Slovenca, dasi imajo na zadrugi tudi slovenski kmetje velik interes. Pač pa sede v odboru sami fašisti, ki so bili pod nemško okupacijo celo »Bauernführerje«.

Otvoritev fotografske razstave »Bratstva narodov ZSSR«

V Beogradu, v prostorih pravne fakultete je fotografska razstava »Bratstva narodov ZSSR«, katero je priredilo Društvo za kulturno sodelovanje Jugoslavije z ZSSR. Razstavo je otvoril minister Bane Andrejev, podpredsednik Društva za kulturno sodelovanje Jugoslavije s Sovjetsko zvezo. Prizkaval je razvoj vseh narodov Sovjetske zveze v socialistični ureditvi države. Osnova moči in nezlojmlivosti Sovjetske zveze je v velikem in nerazumljivem prijateljstvu vseh narodov Sovjetske zveze, ki povezujejo svoje nacionalne tradicije in življenjske interese za moč in srečo svoje skupne socialistične domovine. Mnogi podrejeni narodi in brezpravni družbeni razredi, ki do Oktobrske revolucije niso imeli nobenih pravic, imajo v socialistični domovini vse možnosti za popolen in svoboden razvoj. Veliko prijateljstvo narodov Sovjetske zveze je napravilo, da so v domovinski vojni vzdržali vse težkote in da so dali vsi, kar največ so mogli za zmago. Edino ta ogromna bratska sila je mogla stopiti pred sovražnika kot nepremagljiva trdnjava in ga razbiti.

Nov slovenski roman

Kot redna izdaja SLOVENSKE MATICE je pravkar prišel na knjižni trg roman Antona Ingoliča »Matevž Visočnik«. Knjiga je bila dotiskana že 1941 — pa zaradi svoje vsebine tedaj ni mogla iziti — zato bomo v današnjih dneh s tem večjim zanimanjem segli po njej. Roman nam živo riše po nenuštvu zastupljeno nekdanjo Stajersko in boj malega človeka za svojo osamosvojitve in srečo. — Knjiga velja za člane pri Slovenski Matici: broširan izvod po 40 Din in vezan izvod po 60 Din.

Za njim je govoril sovjetski ambasador v Beogradu G. I. V. Sadčikov. Naglasil je, da bo razstava pripomogla, da se bodo narodi Jugoslavije še bolje seznanili z delom in življenjem narodne skupnosti, katero predstavlja Sovjetska zveza.

Slike so razporejene po poteku dogodkov in razvoja posameznih sovjetskih socialističnih republik. Življenje vsake republike je prikazano z vrsto slik. Prikazani so najvažnejši trenutki iz življenja in zgodovine naroda, iz njegovega nastanka in njegovega dela. Tu se vidi, kaj kaka republika proizvaja in v čem je njeno bogastvo. Tako pri Ukrajinski socialistični republiki vidimo neskončna polja, v Gruziji ogromne sadovnjake in vinograde, v Azerbejdžanu izvire nafte itd.

Življenje največjega učitelja in voditelja narodov Sovjetske zveze Lenina, je opisano v slikah od njegovih najmlajših let pa skozi neprestano borbo za resnico in svobodo prav do njegove smrti.

Iz Beograda bodo razstavo prenesli v vsa mesta in večje podeželske kraje v naši domovini.

Vojaška sila Sovjetske zveze bo v bodoče še večje jamstvo miru in varnosti na Daljnem vzhodu

»Izvestija« o daljnosežnosti prijateljske in zavezniške pogodbe med ZSSR in Kitajsko

Moskva, 29. avg. (Tass.) »Izvestija« piše v uvodniku: Sovjetsko-kitajska pogodba so se zaključila v onih znamenitih dnevih, ko je Rdeča armada tolka japonske zavojevalce in osvobodila Mandžurijo. Kot posledica pogovora je bila v Moskvi podpisana listina

ogromne zgodovinske važnosti za nadaljnjo utrditev prijateljskih odnosov med obema deželama. Sovjetska zveza in Kitajska sta stari sosedni s skupno mejo, ki se vleče preko mnogo tisoč kilometrov. Povezani sta z različnimi političnimi, gospodarskimi in vojaškimi interesi.

Od obstoja naše velike Sovjetske dežele so naša ljudstva več kakor enkrat pokazala svoje prijateljstvo in simpatije za kitajsko ljudstvo in so mu dajala dejansko podporo. Eno izmed prvih dejanj mlade Sovjetske republike je bila popolna odpoved vseh neenakih, zaslužujočih pogodb in sporazumov, ki jih je Kitajski vsilili ruski carizem — skupno z drugimi imperialističnimi težnjami.

Sovjetska zveza je dajala podporo kitajskemu ljudstvu v njegovem težkem boju za narodno neodvisnost.

Sovjetska država je takoj po japonskem brutalnem napadu na Kitajsko v letu 1930 nedvoumno izrazila svoje stališče do japonskega napada in dala svojo podporo Kitajski republiki s tem, da je podpisala z njo nenapadno pogodbo.

V drugi svetovni vojni, ki so jo povzročili združeni fašistični napadniki na zapadu in vzhodu, sta bili Sovjetska zveza in Kitajska v skupnem taboru svobodoljubnih ljudstev, ki so se borili proti fašističnim silam in so v tej borbi zmagali. Sovjetska zveza ima velik delež pri japonskem porazu, pri polomu Japonske, ki je skupni sovražnik Kitajske, ZSSR in ostalih Združenih narodov.

S skupnimi napori velike anglo-sovjetsko-ameriške koalicije in Kitajske je bil japonski napadalec poražen in prisiljen sprejeti brezpogojno predajo. Zmaga nad skupnim sovražnikom je zaslužen kralna sovjetsko-kitajska prijateljstvo.

Sovjetsko-kitajska listina, ki je bila podpisana 14. avgusta, predstavlja drug delež pri ureditvi sovjetsko-kitajskega prijateljstva. Največja značilnost vseh teh listin ni samo široko gledanje, s katerim se je pristopalo k reševanju posameznih političnih, gospodarskih in strateških vprašanj. Glavna značilnost teh listin je dejstvo, da so bila vsa vprašanja, ki so bila v listinah načeta, rešena

v soglasju s življenjskimi interesi Sovjetske zveze in Kitajske.

Treba je poudariti, da je sovjetsko-kitajski sporazum v skladu z odločitvami konferenc voditeljev treh zavezniških volesil na Krimu.

Pogodba o prijateljstvu in zaveznitvi med ZSSR in Kitajsko, ki določa tesnejše sodelovanje med obema silama proti skupnemu sovražniku — imperialistični Japonski, izraža željo, da bi se tudi v bodoče nadaljevalo s sodelovanjem pri vzdrževanju miru in varnosti v blagor ljudstev obeh dežel in vseh mladoljubnih narodov. Treba je bilo podvzeti ukrepe proti morebitni ponovitvi japonskega napada.

Izredno velike važnosti za utrditev varnosti Kitajske in Sovjetske zveze ter odvratitve ponovnega napada s strani Japonske je sporazum o Port Arturu. Več kakor pred 40 leti so japonski militaristi začeli svoj izdajalski napad proti naši deželi zasedbo Port Arturja, katerega so držali v svojih rokah do danes. Sedaj pa je Rdeča armada Port Artur osvobodila in japonski samuraji ne bodo nikoli več stopili tja. Obramba tega pomorskega oporišča je bila izročena v roke Sovjetski zvezi, ki bo tukaj zgradila vse potrebne naprave s svojim lastnim moštvom. Na ta način bo varnost Sovjetske zveze in Kitajske obetno ojačena.

Vojaška sila Sovjetske zveze bo v bodoče še večje jamstvo miru in varnosti ljudstev na Daljnem vzhodu.

Japonska brezpogojna predaja, ki je bila dosežena z zmagani Rdeče armade in oboženi sil zavezniških volesil, pomeni združenje krvavega japonskega »novega reda« v Aziji.

Osvoboditev Mandžurije s strani Rdeče armade, osvoboditev južnega Sahalina in sporazum o Port Arturu pomeni, da so bili sovražniki načrti prekinjeni. Pogodba o prijateljstvu in zaveznitvi med Sovjetsko zvezo in Kitajsko republiko postaja temelj miru in varnosti

ljudstev na Daljnem vzhodu. V posebni notli je Sovjetska zveza potrdila spoštovanje kitajske suverenosti nad Mandžurijo. V notli se poudarja, da so japonska vlada nima namere, mešati se v kitajsko notranje zadeve. Narodna vlada bo kot osrednja vlada sprejemala od Sovjetske zveze moralno pomoč in podporo v opremljenosti in drugih materialnih dobrinah.

V notli glede vprašanja Mongolske ljudske republike kitajska vlada izjavlja, da priznava neodvisnost Mongolske ljudske republike in njene sedanje meje, ako bo plebiscit v Mongoliji potrdil njeno ponovno izraženo željo po neodvisnosti. Na ta način je dokončno urejen položaj mongolsko-kitajskih odnosov.

Mongolsko ljudstvo je v težkem po- žrtvalnem boju priborilo sebi pravico za neodvisnost in obstoj. Ustvarilo je svojo lastno državo in je pripravljeno, da jo brani z vsemi sredstvi. Vojaške operacije mongolske narodne vojske pod poveljstvom maršala Kojbalsana proti japonskim oboženi silam so bile visoko ocenjene od vrhovnega poveljnika Rdeče armade generalisima Stalina. Ureditev kitajsko-mongolskih odnosov predstavlja

važen donesek k utrditvi miru in varnosti na Daljnem vzhodu.

Rdeča armada, ki je imela tako važno vlogo pri prisiljenju Japonske, da je sprejela brezpogojno predajo, pozdravlja sklenitev pogodbe o prijateljstvu in zaveznitvi ter drugih sporazumih med Sovjetsko zvezo in Kitajsko republiko. Z izpolnjevanjem svojega zgodovinskega po-

slanstva na Daljnem vzhodu prinaša Rdeča armada svoj delež k utrditvi miru in varnosti Sovjetske zveze, Kitajske in vseh svobodoljubnih narodov, ki so preizkusili vso nevarnost in strahoto japonskega napada. Rdeča armada bo tudi v bodoče zvesti čuvar miru in varnosti na zapadnih in vzhodnih mejah naše velike domovine.

Moskva, 29. avg. (Tass.) Vsi čung-kinški listi pozdravljajo podpis sovjetsko-kitajske pogodbe o prijateljstvu in zaveznitvi in objavljajo celotno besedilno pogodbo.

»Čungjangpaoc« piše: »Danes objavljamo važne sporazume, ki imajo ogromno zgodovinsko daljnosežnost. Zdad bo imel mir v Vzhodni Aziji trdne temelje. Zato je sovjetsko-kitajska in zavezniška in prijateljska pogodba tako pomembna za zgodovino vsega človeštva. Generalisim Stalin in generalisim Čangkaiček sta dokazala svoje popolno medsebojno razumevanje in željo, da se podpirata med seboj v boju proti japonskim napadalcem.

S sklepom sovjetsko-kitajske pogodbe se začena novo tridesetletno razdobje. V najkrajšem času morajo izgniti vsi znaki japonskega napada. Prišel je konec vseh vojn. Ratifikacija sovjetsko-kitajske pogodbe je dokazala z zadostnim poudarkom bistrovost in odkritosrčnost naših dežel.

Danes lahko pravilno ocenimo pomembnost te pogodbe. Sklenitev te pogodbe je jamstvo miru za Kitajsko, vzhodno Azijo in ves svet.

Sovjetske zahteve do Kitajske so skoraj izključno gospodarskega značaja, politične zahteve Sovjetske zveze pa izvirajo samo iz njene želje, da si zagotovi varnost nasproti Japoncem. Kitajsko ljudstvo se zdaj lahko veseli. Resnično sodelovanje je za obe deželi enako ugodno. Sovjetska zveza je izjavila, da bo v bodočnosti pomagala osrednji kitajski vladi in mi smo ji hvaležni za njen namen, da pripomore k zedinjenju Kitajske. Kitajsko-sovjetska pogodba prira o želji Sovjetske zveze, da ustvari in ohrani mir v srednji Aziji. Tega ne bomo nikdar pozabili, kot ne bomo pozabili podpore, ki jo je Sovjetska zveza nudila Kitajski že od začetka japonsko-kitajske vojne.

»Takuntaoc« piše: »Sovjetsko-kitajska pogodba tako jasno razločuje vsa vprašanja, da ne ostane nobena točka dvomljiva. Kot kristal jasno je, da se začena zdaj novo razdobje v zgodovini diplomacije. Vsak člen, vsaka beseda in vsaka črka sovjetsko-kitajske pogodbe je pravična in popolna. Če smo odkriti, lahko rečemo, da zmaga nad Japonsko za Kitajsko ne bi bila popolna brez sovjetsko-kitajske pogodbe. Ta pa nam zagotavlja popolno zmago. Z enim samim mahom smo uničili sovražnika in si pridobili prijatelja. Odslej bo naša dežela korakala spredno s Sovjetsko zvezo in drugimi deželami sveta, ki ljubijo mir.«

»Čungjandžipaoc« piše: »Sklenitev zavezniške sovjetsko-kitajske pogodbe ima ogromen pomen za izločitev grožnje kakne nove vojne v bodočnosti. Pogodba je prinesla popolno jasnost v odnose med obema deželama. Politika ZSSR nasproti Kitajski obstoja v tem, da nam

Mir v Vzhodni Aziji na trdnih temeljih

Komentarji kitajskega tiska o moskovski pogodbi

Čungking, 29. avg. (Tass.) Vsi čung-kinški listi pozdravljajo podpis sovjetsko-kitajske pogodbe o prijateljstvu in zaveznitvi in objavljajo celotno besedilno pogodbo.

»Čungjangpaoc« piše: »Danes objavljamo važne sporazume, ki imajo ogromno zgodovinsko daljnosežnost. Zdad bo imel mir v Vzhodni Aziji trdne temelje. Zato je sovjetsko-kitajska in zavezniška in prijateljska pogodba tako pomembna za zgodovino vsega človeštva. Generalisim Stalin in generalisim Čangkaiček sta dokazala svoje popolno medsebojno razumevanje in željo, da se podpirata med seboj v boju proti japonskim napadalcem.

S sklepom sovjetsko-kitajske pogodbe se začena novo tridesetletno razdobje. V najkrajšem času morajo izgniti vsi znaki japonskega napada. Prišel je konec vseh vojn. Ratifikacija sovjetsko-kitajske pogodbe je dokazala z zadostnim poudarkom bistrovost in odkritosrčnost naših dežel.

Danes lahko pravilno ocenimo pomembnost te pogodbe. Sklenitev te pogodbe je jamstvo miru za Kitajsko, vzhodno Azijo in ves svet.

Sovjetske zahteve do Kitajske so skoraj izključno gospodarskega značaja, politične zahteve Sovjetske zveze pa izvirajo samo iz njene želje, da si zagotovi varnost nasproti Japoncem. Kitajsko ljudstvo se zdaj lahko veseli. Resnično sodelovanje je za obe deželi enako ugodno. Sovjetska zveza je izjavila, da bo v bodočnosti pomagala osrednji kitajski vladi in mi smo ji hvaležni za njen namen, da pripomore k zedinjenju Kitajske. Kitajsko-sovjetska pogodba prira o želji Sovjetske zveze, da ustvari in ohrani mir v srednji Aziji. Tega ne bomo nikdar pozabili, kot ne bomo pozabili podpore, ki jo je Sovjetska zveza nudila Kitajski že od začetka japonsko-kitajske vojne.

»Takuntaoc« piše: »Sovjetsko-kitajska pogodba tako jasno razločuje vsa vprašanja, da ne ostane nobena točka dvomljiva. Kot kristal jasno je, da se začena zdaj novo razdobje v zgodovini diplomacije. Vsak člen, vsaka beseda in vsaka črka sovjetsko-kitajske pogodbe je pravična in popolna. Če smo odkriti, lahko rečemo, da zmaga nad Japonsko za Kitajsko ne bi bila popolna brez sovjetsko-kitajske pogodbe. Ta pa nam zagotavlja popolno zmago. Z enim samim mahom smo uničili sovražnika in si pridobili prijatelja. Odslej bo naša dežela korakala spredno s Sovjetsko zvezo in drugimi deželami sveta, ki ljubijo mir.«

»Čungjandžipaoc« piše: »Sklenitev zavezniške sovjetsko-kitajske pogodbe ima ogromen pomen za izločitev grožnje kakne nove vojne v bodočnosti. Pogodba je prinesla popolno jasnost v odnose med obema deželama. Politika ZSSR nasproti Kitajski obstoja v tem, da nam

Osvoboditev južnega Sahalina

Moskva, 29. avg. (Tass.) Poročilo sovjetskega informacijskega urada o operacijah 28. avgusta se glasi:

28. avgusta so čete II. daljnovzhodne fronte dovršile čiščenje vse južne polovice otoka Sahalina od japonskih čet. Južno od Kamčatke so čete, ki delujejo skupno z ladkami pacifiškega brodovja, zasedle Sinširi in Urup v skupini Kurilskih otokov.

27. avgusta se je predalo našim četam več kakor 36.000 japonskih častnikov in vojakov.

Na drugih odsekih fronte ni bilo nobenih bistvenih sprememb. Se nadalje prihajajo poročila o predajah japonskih odin.

Moskva, 29. avg. (Tass.) Poročevalec »Izvestija« poroča, da so sovjetske čete dovršile osvoboditev južnega Sahalina. Vse odinice, ki so sodelovale pri tej težki operaciji, ki so v kratkem času premostile velike razdalje preko tajg brez poti od sovjetske državne meje do pristanišča Otomari.

Dopisnik »Izvestije« je bil navzoč ob sklenitvi premirja in predaji orožja v Tojohari, glavnem mestu južnega Sahalina. Zastopniki japonskega poveljstva so predali našemu poveljstvu vse zaloge orožja in streliva. Življenje v mestu poteka normalno. Vse tovarne in ustanove delujejo dalje. Podvzeti so bili ukrepi za obnovu rednega železniškega prometa. Stotnik Useljov, ki je bil imenovan za mestnega poveljnika, je podvzel ukrepe, da bo ohranjen v mestu popoln red.

Sovjetska letalska flota v Port Arturu

Moskva, 29. avg. (Tass.) Danes je pristala letalska flota pod poveljstvom generalajntanta Preobraženskega in kapetana prvega razreda Tripolskega, načelnika izkrevalne skupine, v Port Arturu. Zjutraj so avioni pristali v notranji luki portarturskega zaliva. Mornarje je pozdravil general Ivanov, predstavnik Rdeče armade v spremstvu skupine častnikov. Zvečer je bil japonski viceadmiral Kabajači pozvan v glavni stan, kjer je poročal predstavnikom glavnega stanja pacifiške flote o stanju vojske in pomorske baze Port Artur. Japonci so imeli v Port Arturu pomorsko posadko,

slanstva na Daljnem vzhodu prinaša Rdeča armada svoj delež k utrditvi miru in varnosti Sovjetske zveze, Kitajske in vseh svobodoljubnih narodov, ki so preizkusili vso nevarnost in strahoto japonskega napada. Rdeča armada bo tudi v bodoče zvesti čuvar miru in varnosti na zapadnih in vzhodnih mejah naše velike domovine.

ZSSR nudi popolno stvarno in moralno pomoč. Vsi naši napori za ohranitev miru v srednji Aziji se morajo opirati na prijateljske in dobrohotne odnose med Kitajsko in ZSSR.

Ameriški glas o pogodbi

Moskva, 29. avg. (Tanjug.) Associated Press prinaša poročilo svojega moskovskega dopisnika Eddyja Gilmorea, ki pravi med drugim:

»Po mnenju tukajšnjih opazovalcev je glavno obeležje sovjetsko-kitajske zveze popoln sporazum, po katerem bo dobivala Kitajska moralno pomoč in tehnično opremo od velikega sosedu, s katerim ima najdaljšo suhozemno mejo na svetu. Sovjetska zveza in Kitajska sedaj obnavljata prišrčne odnose, ki so obstajali med obema narodoma po podpisu dogovora leta 1924. Sovjetska zveza je bila prva veselila, ki je sklenila s Kitajsko sporazum na temelju enakosti.

Nekateri opazovalci gredo v svojih računih tako daleč, da trdijo, da se bo Kitajska obrnila še bolj proti zapadu, proti svojemu staremu prijatelju, s katerim je bila pred 20 leti v tesnih prijateljskih stikih in ki je bil prvi med velikimi narodi, ki je poslal v Kitajsko svojega veleposlanika.

Nekateri tukajšnji opazovalci govore o prepričanju, da se bodo razočarali tisti krogi v ZDA, ki bi želeli staviti Kitajsko pod svoje okrilje in ki mislijo, da predstavlja Amerika za Kitajsko ključ vseh njenih problemov.

Ko so sedli sovjetski in kitajski predstavniki za mizo, da bi razpravljali o sklenitvi zveze, takrat so, kakor smo slišali iz zanesljivih virov, bili sovjetski odposlanec prvi, ki so predlagali rešitev vseh vprašanj in ustvaritev sporazuma, ki bi v resnici predstavljal nekaj velikega. Ko je videl kitajski minister za zunanje zadeve tako realistično zadržanje Sovjetske zveze, je prosil, naj se razprava o vseh vprašanjih na širokem temelju, na kar so sovjetski predstavniki z veseljem pristale, zaključnje dopisnik Associated Pressa svojo izjavo.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Times« piše, da je sovjetsko-kitajska pogodba pridobitev največjega pomena za mednarodno varnost in za mednarodni napredek na Daljnem vzhodu. Zaključitev pogodbe s Sovjetsko zvezo je glavni pogoj kitajske svobode in narodne obnove. Zaključitev pogodbe kaže, da se obe stranki zavedata svojih odgovornosti nasproti vsem članom Združenih narodov. Pogoj so jasni in tako postavljeni, da spoštujejo pravice in obveznosti ne samo strank podpisnic, temveč tudi pravice in obveznosti vseh članov Združenih narodov.

Volitev delavskega odbora v Atenah

Atene, 28. avg. (Tanjug.) Andreas Zakas, grški minister dela je izjavil, da smatra volitve za delavski odbor v Atenah za neveljavne. Na volitvah je komunistična delavska organizacija »ERGAS« dobila večino. Včeraj so tovarniški delavci v Pireju objavili dveurno stavko v znak protesta proti tej ministrove izjavi. Izvoljeni odbor je izjavil, da je od 395 delavcev vseh sindikatov v Atenah in Pireju, ki so prisostvovali volitvam glasovalo 370 za kandidate komunistične partije. Delegati so izjavili, da bodo v primeru razveljavitve volitev objavili generalno stavko.

London, 29. avg. (Tanjug.) »Daily News« priobčuje poročilo svojega dopisnika v Grčiji Raymond, ki poroča med drugim: Zahariadesov govor v Solunu prihaja kot opomin, da položaj v Grčiji ni tako srečen, kakor trdijo uradna diplomatska poročila, ki prihajajo v London.

Politična koalicija EAM, v kateri so komunisti, socialisti, agrarci in radikali, je še enkrat poudarila svoj sklep, da se ne udeležijo volitev ali plebiscita, če ne bo teror ustavljen. Venezelistični liberalci so zagrozili ob priliki obiska republikanskega voditelja pri predsedniku vlade Vularisou, ko je protestiral proti rojalističnim grožnjam in nasiljem, da se tudi oni ne bodo udeležili volitev. Kolikor je znano, je stališče liberalcev ostalo do danes nespremenjeno.

Liberalni tisk v Grčiji je kritiziral Bevinov govor in poudaril, da bi bilo britanskim zastopnikom prav lahko ugotoviti, da sestava volilnih imenikov ni bila izvršena na pošten način. Enostranski plebiscit, nadaljuje Raymond, katerega bi EAM bojkotiral in ki bi izglasoval vrnitev kralja Jurija, bi imel zelo resne posledice. To bi postavilo pred Britanijo zelo delikatno problem. Ne želimo poslati kralja nazaj v Grčijo z oboroženim spremstvom.

London, 28. avg. (Tanjug.) »Daily Worker« je priobčil članek z naslovom: »Ako želi gospod Bevin dokazov«, ki pravi med drugim:

»Če želi spoznati angleška vlada položaj v Grčiji in ako želi gospod Bevin dokazov v pogledu sedanjega položaja v Grčiji je dejal gospod Zahariades, tajnik komunistične stranke v Grčiji »naj pošlje 100 laburističnih narodnih poslancev inkognito v 100 različnih grških vasi, kjer naj ti poslanci inkognito izjavijo, da so demokrati. Če se potem vrne en sam z nerazbito glavo, se bo grška komunistična stranka udeležila volitev«, ki jih organizira Vularisova vlada.

Gospod Zahariades je poudaril, da je prišlo po drugi brzojavki gospoda Attleeya Vularisu do povečane strahovlade proti grškim demokratom. Govor g. Bevinu bo imel isti rezultat. »Ali

8000 Mariborčanov na nedeljskem delu

Pretekla nedelja je bila ne samo na Štajerskem, temveč tudi po vsej Sloveniji, dan največjih uspehov prostovoljnih delovnih skupin, ki so se udeležile dela pri obnovi naših mest. V Mariboru je bilo ta dan že v zgodnjih jutranjih urah po glavnih ulicah opaziti živahno vrveje. Sum avtomobilskih motorjev in ropotanje koles se je mešalo s pesmijo in strumnimi koraki delovnih čet, ki so odhajale na svoja zbirališča. Od vseh strani so se zbirale nepregledne množice z lopatami in krampi na ramah. Borci in častniki naše vojske, tovarniški in železniški delavci ter nameščenci, mladina s profesorji in učitelji in mariborske žene. Odbor, ki je organiziral celotno delo, je hitro in spretno razporedil zbrano množico delavcev, ki se je ob določeni uri polnoštevilno zbrala, da prime za delo.

19 skupin je delalo pri odvažanju ruševin s kamioni, 7 skupin je odvažalo ruševine z vozovi in 2 skupini z železniškimi vozički. 15 skupin pa je odstranjevalo ruševine iz poslopij in ulic in jih znašalo na določena mesta. Vsako skupino je vodil vodnik iz vrst dosedanjih najboljših delavcev. Večina udeležencev delovne akcije je pokazala, da se zaveda ogromnega pomena dela pri ob-

novi porušenih delov naših mest. To dokazujejo doseženi uspehi: v 48.000 delovnih urah, kar znaša 8000 delovnih dni, so zložili 500 m³ opeke, natovorili 198 kamionov in 344 vozov in prepeljali ruševine na za to določena mesta, zbrali 180 ton starega železa in prenesli 60 m³ granitnih plošč. Prav posebno se je izkazala skupina borcev V. bat. KNOJ-a in skupina mladink, ki je zbrala 80 ton železa in od tega 50 ton že naložila na železniške voze. Zelo dobro se je pokazala tudi skupina inženirske brigade, ki je v štirih urah prinesla iz dvorane Ljudske univerze preko 50 m³ težkih granitnih plošč.

Vsa akcija je jasno pokazala, da se ljudstvo dobro zaveda, da je od njegovega dela odvisno izboljšanje gospodarskih razmer in hitra obnova domovine. Naša vojska je s sodelovanjem pri obnovi naših porušenih mest znova dokazala, da je del svojega ljudstva in kakor se je prej borila za njegovo svobodo, tako zdaj pomaga pri skupnem delu za izboljšanje njegovega življenja. Ta delovni dan je lep primer, kako se s skupnim delom gradi in obnavlja naša domovina.

Tudi vrhniška mladina nabira železo

Težko smo pričakovali rezultatov tekmovanja, ki so si ga zadale vse množične organizacije OF od 19. do 26. t. m. v zbiranju starega železa. 66 ton starega železa je zbrala mladina Ljubljane, je bilo eno izmed prvih poročil o uspehu tega tekmovanja med mladino. S tem uspehom je dokazala mladina Ljubljane, da je pripravljena prijeti prav za vsako delo, ki ga stavlja pred vsa mladino naša narodna oblast. Na ta uspeh je mislil tudi prav vsak pionir Vrhnik ob zbiranju železa. V vseh sročih naših pionirjev je bila samo ena misel, da morajo biti v tekmovanju med prvimi in ne zadnji. Kljub temu, da so bile v tekmovanje vključene vse množične organizacije OF, so se na Vrhnikih odzvali temu tekmovanju samo pionirji. Njihovo pridno delo je rodilo zelo lep uspeh. Zbrali in odposlali so na Jesenice 4 vag. železa s težo 23.480 kg. Ta številka nam jasno kaže, da Vrhnik ne zaostaja za Ljubljano! In v tej akciji so sodelovali le pionirji, naši najmlajši. Ti pionirji naj bodo vzgled vsem ostalim pionirjem Slovenije.

Slovenije samo oni pionirji, kateri bodo z udarniškim delom dosegli to odklovanje.

Uspeh mladinskih delovnih brigad v Hercegovini

Hercegovska mladina je zbrala 11 delovnih brigad, ki delajo v raznih predelih Hercegovine. Poleg poljskih del je mladina iz Konjice in okolice naselila in sama pripeljala v Konjice 190 kubičnih metrov drv za kurjavo in gradnjo. Mladina Stolca in Dobrave je pokosila 40 vagonov sena. Poleg vseh teh del je mladina pokazala lepe uspehe pri popraviljanju cest in pri skrbi za izseljence, ki se v velikem številu vračajo na svoje domove.

Srednješolci popravljajo cesto Senjski Rudnik — Ravna Reka

150 mladincev, učencev srednjih šol iz Jagodine, popravljajo cesto od Senjskega Rudnika do Ravne Reke. Ta dela vodi mladinec Vitomir Pečkovič, udarnik v akciji sekanja drv na Črnem vrhu. Mladinci delajo na cesti od šestih zjutraj do ene popoldne, svoj prosti čas popoldne pa izkoristijo za kulturno-prosvetno delo.

Delo v ZSSR -- zadeva časti, slave, kreposti in junaštva

Sijajnih uspehov sovjetskega orožja bi si ne mogli misliti brez poštrevalec, visoko herojskega dela vse Sovjetske države. Ne glede na ogromne težkoče je sovjetsko ljudstvo v svetem ognju patriotizma zagotovilo preskrbo vojske in države z vsem potrebnim za uspešno obrambo in ofenzivo, za zmago nad sovražnikom.

Odkod so pa vzeli sovjetski ljudje moč, ki jim je omogočila ne samo uspešno obrambo domovine v spopadu s Hitlerjevimi vojnimi strojem na življenje in smrt, temveč tudi podpiranje narodov drugih držav v njihovi borbi proti fašističnim tolpam?

Socialistični sistem gospodarjenja ter socialistično posedovanje industrijske opreme in proizvodnih sredstev, ki tvorijo gospodarski temelj naše države — to je vir teh zmag.

Oktobarska revolucija leta 1917 je v Rusiji prvič v zgodovini cloveštva odprla brezmejno prostranstva za razvoj proizvodnih sil in izkoriščanja vseh možnosti družbenega dela. Tesnih spon sebičnega izmaganja po izkoriščevalcih osvobodeno delo neposrednega proizvajalca v ZSSR je postalo neizčrpen vir narodnega bogastva, naraščajočega blagostanja delovnih množic. S tem, da so postala vsa proizvodna sredstva skupna last, je bilo omogočeno tovariško sodelovanje in vzajemna pomoč ljudi rešenih izkoriščanja. Temeljito se je izpremenil značaj dela in odnos do njega.

Delo v ZSSR je svobodno, delo zase in za skupnost je uničilo zajedalce, živče na račun izkoriščanja, vso družbo je izpremenilo v družbo delovnih ljudi, ki svobodno uživajo sadove svojega kolektivnega dela.

Prav s temi posebnostmi dela v ZSSR si lahko razlagamo velike uspehe Sovjetske zveze, ki so v kratkem času izpremenili v gospodarskem, tehničnem in kulturnem pogledu zaostalo državo v mogočno industrijsko državo, ki ji daje moderna tehnika še večjo moč; v državo, ki je preživela gospodarsko krizo in nezaposlenost ter si zagotovila neprestano naraščanje blagostanja ljudskih množic in procvit kulture.

Noben državljan v ZSSR ne vidi v delu svoje zasebne, temveč vsak samo javno stvar, zadevo časti, slave, kreposti in junaštva.

To je nov odnos do dela, ki se izraža v ustavi Sovjetske države. Veliki vodja sovjetskega ljudstva Stalin je dejal: »Vsak delavec v ZSSR se čuti svobodnega državljana svoje države, neke vrste javnega delavca. In če dela dobro in daje skupnosti to, kar more dati, — je junak dela, je ovenčan s slavo.«

V ZSSR so deležni spoštovanja in priznanja vsi pošteti, inicijativni in vestni delavci, najboljši udarniki v poljubni stroki dela so splošno znani v vsej državi. »Ne imovinski položaj, ne narodnostno poreklo, ne spol, ne službeni položaj, temveč osebne sposobnosti in osebno delo vsakega državljana opredeljuje njegov položaj v družbi.« (Stalin)

Novi odnos do dela v ZSSR je našel svoj izraz v tako mogočnih množičnih gibanjih, kakor je socialistično tekmovanje, udarništvo, stahanovsko gibanje. Bistvo socialističnega tekmovanja je v prizadevanju množic doseči splošni dvig narodnega gospodarstva s pomočjo tovariške vzajemne pomoči in dviganja zaostalih na raven udarnikov. Socialistično tekmovanje se je porodilo takoj prva leta obstoja Sovjetske države na tako imenovanih »sobotnikih«. Pozneje se je razmahnilo v splošno, vsenarodno gibanje. Bistvo tekmovanja je v tem, da prevzamejo delavci, kolhozniki iz lastne pobude obveznosti, ki gredo za tem, da se prekorači določeni načrt, da se poveča in izboljša proizvodnja. Med seboj ne tekmujejo samo posidni delavci, temveč tudi delovne brigade, skupine ceha, podjetja, kolhozi in celi rajoni. Udarniki socialističnega tekmovanja pomagajo zaostalom in jih podpirajo s svojimi izkušnjami, da dosežejo enake uspehe.

Najvišja etapa socialističnega tekmovanja je stahanovsko gibanje, ki je na-

stalo v ZSSR leta 1935. Stahanovsko gibanje ni nastalo slučajno prav v tisti etapi, ko so bile v ZSSR v osnovi izpolnjene naloge socialistične rekonstrukcije države.

Neobhodno potrebni pogoj stahanovskega gibanja — te najbolj zrele oblike socialističnega gibanja — je bilo temeljito izboljšanje gnotnega položaja ljudskih množic kot posledica socialistične rekonstrukcije, izločitve izkoriščevalskih razredov, izgradnje nove tehnike in kadrov, ki so v polni meri obvladali to tehniko. Ta pokret je nastal samovoljno, pojavil se je z elementarno silo, na pobudo in iz delovnih množic samih, potem se je pa presenetljivo naglo razširil na vso državo. Primer prvih stahanovcev — rudarjev Alekseja Stahanova (ki je po njem gibanje tudi dobilo ime) in Mirona Djukanova, kovača Aleksandra Busigina, čevljarja Nikolaja Smetankina, tekstilne delavke Dusje Vinogradove in drugih, je v kratkem času spravilo na noge na tisoče posnemalcev, ki so v plemenitem tekmovanju z inicijatorji tega gibanja pogoste daleč prekosili vzornike same.

Stahanovci, to so ljudje novega reda, ki so v polni meri obvladali novo tehniko, preoblikovalci in entuziasti proizvodnje, borci proti rutini, zastoji in konservativizmu v proizvodnji. Generalisim Stalin je z njemu lastno bistrovidnostjo spoznal v stahanovskem gibanju, ko je bilo še v povojih in ko mnogi še niso razumeli njegovega bistva in pomena — tisto mogočno gibanje, ki je v njem izražen gigantski kulturni dvig delavskega razreda, njegov novi odnos do dela, pokret, ki mu je usoda namenila odigrati globoko revolucionarno vlogo v proizvodnem procesu.

Za mejami ZSSR so si presenetljive uspehe stahanovcev v proizvodnji, ki so pustili daleč za seboj napredne države Evrope in Amerike, razlagali kaj radi tako, kakor da gre za nekakšne poedince z nadčloveško fizično silo in odpornostjo. V resnici pa tajna presenetljivih uspehov stahanovcev, ki lomijo stare tehnične norme, ni v nadčloveški fizični sili in odpornosti, pa tudi ne v pretiranem naporu sil sovjetskih ljudi.

Stahanovci, to so udarniki proizvodnje, ljudje, ki dosegajo svoje uspehe s pomočjo mojstrskega poznavanja svojega dela, tvorne pobude, pravilne razporeditve sil, specializacije v delu, odstranitve presledkov v obratovanju strojev, polnega izkoriščavanja delovnega dne, točno izračunane porabe sil in časa za vsako delo ter pravilnega in dobro premišljenega ritma dela.

Socialističnega tekmovanja in stahanovskega gibanja so se oprijela tudi mno-

žice kolhoznikov, ki so tudi postavile iz svojih vrst preoblikovalce in ti so dosegli rekordne uspehe v proizvodnji kmečkega dela.

Kolosalne možnosti, ki jih nudi izkoriščanja rešeno delo, so prišle zlasti do izraza v letih domovinske vojne sovjetskega ljudstva proti nemško-fašističnim armadam. Nepopisne nadloge in težave vojne niso strle volje sovjetskega ljudstva, ker je spoznalo na sebi vso sladkost ustvarjanja, svobodnega dela. Kot en mož se je dvignilo vse sovjetsko ljudstvo proti osvajalcu, ki je hotel napraviti iz njega narod sužnjev. Nepopisno mogočno se je razmahnilo med vojno socialistično, pravo vsenarodno tekmovanje. Najpopularnejše geslo med vojno je bilo geslo: »Če hočeš premagati sovražnika na bojišču — izpolni načrt dvakratno in trikratno.« Široko se je razmahnilo gibanje dvestotnikov in tristočnikov, medvojnih stahanovcev, ki so dosegli v proizvodnji še večje uspehe v skladu z zahtevami vojnega časa. V industrijskih podjetjih so bile na pobudo delavcev organizirane frontne brigade, ki so pravomočno izpolnile vsa obrambna naročila in ki se niso ganile s svojimi mest, dokler naloga ni bila izpolnjena.

Značilna poteza sovjetskih državljanov je bila poglobitev čustva odgovornosti za lastno delo v vojnih razmerah, najgloblja zavest dolžnosti do domovine. »Naši ljudje« — je dejal delavec neke tovarne vojne industrije — »prihajajo k strojem kakor v bitko in izpolnitev vojaške dolžnosti.«

Sovjetski kolhozni kmetje ne zaostajajo za delavskim razredom v ZSSR v plemenitem prizadevanju, da bi s svojim delom zagotovili Rdeči armadi zmago nad sovražnikom.

Omeniti je treba zlasti herojsko delo žena in mladine ZSSR med vojno. Vsi se še spominjamo onih plamtečih, ganljivih besed generalisima Stalina, s katerimi je bilo izrečeno visoko priznanje poštrevalec in marljivosti sovjetskih žena in mladine, ki je na njihova ramena legla v teh strašnih letih glavna teža dela v tovarnah in kolhozih. »Za čast in neodvisnost domovine,« — je dejal Stalin — »doprinašajo sovjetske žene, fantje in dekleta na fronti dokaze dela plemenitosti in junaštva. Oni so dokazali, da so vredni svojih očetov in sinov, svojih mož in bratov, ki branijo domovino pred nemško-fašističnimi izmečki.«

Ni naključje, da je stopil v avantgardo narodov, borečih se proti mračnim silam fašizma, narod, vaju svobodnega dela, narod, ki mu je delo zadeva časti, slave, kreposti in junaštva.

Marja Kareva

Naša dolžnost je, da poskrhimo za te uboge otroke, ki so toliko pretrpeli v narodno osvobodilni borbi

Tesar Štefan

(Slike iz graditve ptujskega železniškega mostu.)

Rodil se je na Pohorju sredi temnih smrekovih gozdov. Nekaj let je brezskrbno tekalo okoli lesene očetove kočice, kmalu pa je odšel z očetom v gozd. Dobil je sekuro v roke in začel tesati. Od tedaj je vihtel leta in leta sredi zelenih smrekovih gozdov težko tesarsko sekuro. Starši so mu zgodaj umrli, oženil se je in se vselil v očetovo hišo, ki se je z leti napolnila z otroki. Dečki so prihajali drug za drugim k njemu v gozd, da jih je učil obdelovati les. Toda razen Tevža, najmlajšega, so kmalu vrgli sekuro stran in odšli v dolino, da bi si poiskali boljše zaslužek in lepše življenje. On pa je ostal sredi gozdov, ostal tudi potem, ko mu je umrla žena in je v kočici prišla snaha, Tevževa žena. Skoraj štirideset let je vihtel svojo težko tesarsko sekuro, na stotine kubikov lesa, ki jih je obdelala njegova roka, so vozniki spravili v dolino. Kaj vse so napravili tam spodaj iz njega! Preproste kočice po vaseh, velike stanovanjske hiše v mestu, v mestni okolici pa tovarne z visokimi dimniki in palače s svetlimi okni. Tesar Štefan jih ni videl. Tesar Štefan ni videl drugega kakor lepo obtesana bruna, ki jih je pripravila njegova močna in spretna roka, in videl je visoko naložene vozove svetlih tramov, ki jih je iztesala njegova ostrá sekira iz nekdanj mogočnih smrek. Le redko je stopil doli v prvo vas, mesta pa leta in leta ni videl. V dolini ni imel znančev, ne sorodnikov. Če je kdaj prišel v mesto, se nihče ni zmenil zanj, čeprav je hodil ob hišah, vilah in tovarnah, katerih strehe so počivale na njegovih tramovih. Nihče ni stopil k njemu in mu stisnil roko, rekoč: »Tesar Štefan, dobro si obtesal les, stopi v

hišo na kratek pomenek in požirek vina! Spodaj v dolini so bili zadovoljni z njegovimi tramovi, toda besede priznanja mu ni rekel nihče. Komaj da je dobival tolikšno plačo za svoje delo, da se je ob koruzi in krompirju pretokel in je preživel svoje otroke, dokler niso toliko zrastle, da so si šli iskat v dolino boljšega kruha.

Tesar Štefan je redko šel v dolino, toda kadar je šel, se je bistro oziral okoli sebe. Videl je mnogokaj, česar niso videli niti oni, ki so stalno živeli v dolini. Videl je, da je tudi spodaj vse slabše za delavca, da se vse bolj in bolj šopiri tuja gospoda, ki živi od žuljev domačinov: tesarjev, žagarjev, drvarjev, oglarjev in kmetov. Ko je ob nekem obisku zagledal na trgovinah, gostilnah in še dveh, treh hišah bogatih prekupčevalcev z lesom nemške zastave, ko je videl svojega gospodarja v nemški uniformi in se ni mogel z njim pogovoriti, ker gospodar nenadoma ni več znal slovenski, je zaklel na pragu njegove hiše in se temen vrnil na Pohorje. Sklenil je, da s ploh ne gre več v dolino. Toda začeli so prihajati k njemu nemški orožniki in vojaki v raznobarnih uniformah. Spraševali so ga po stvareh, ki jih je vedel, še več o stvareh, ki jih ni vedel. Prihajali so pa tudi glasovi o tem, kaj se spodaj dogaja. Prišla je žena najstarejšega sina z dvema otrokoma in povedala vsa objokana, da so ji Nemci moža, tovarniškega delavca, ustrelili. Kmalu potem je tesar Štefan dobil pismo, da so njegovega drugega sina z družino vred izselili. Tedaj je vrgel sekuro stran in zaklel še huje: »Za te hudice ne bom delal!« Pa so prišli nemški orožniki in ga odpeljali na delo. Moral je vzeti

sekuro v roke in tesati les za barake, katere so Nemci trpali domače ljudi. Vse to je vedel tesar Štefan, zato njegova sekira ni pela, zato bruna niso bila gladka kakor prej nekdanj, zato je imel pri delu nagrbnčeno čelo in je gledal neprijazno svoje, sicer tako ljubljene smreke.

Tedaj pa so prišli prvi slovenski fantje z bombami za pasom in s puško na rami, brez uniform, brez težkih gorskih čevljev, toda imeli so rdečo zvezdo na kapi in oči so jim gorele od odločnosti.

»Kako je, oče?«

Preden jim je odgovoril, pa jih je vprašal: »Proti komu se borite?«

Povedali so mu, da se bore proti Nemcem in narodnim izdajalcem, povedali so mu, da se bore za lepše življenje vseh delavnih ljudi. Ob njihovih besedah se je tesar Štefan globoko zamislil. Dneve in dneve je preobračal v svojih mislih besede mladih in hrabrih ljudi, potem pa je nekega večera dejal svojemu najmlajšemu sinu Tevžu, ko sta utrujena sedela pred kočico: »Tevž, tudi midva bova šla. Ni, da bi delala za Nemce, ki pobijajo naše ljudi. Franca so ustrelili, Ivana z ženo in otroki pa odgnali, ali naj delava še dalje za te zverine? Ali naj čakava, da pridejo še po tebe?«

Sin, ki se je bil že dogovarjal z žagarjem Mihom, je razumevajoče prikimal in rekel: »Mislim sem že na to. Zenske se bodo že nekako pretokle. Ponočlal je malo, potem pa izrekel svoj edini pomislek. »Samo kaj boste vi?« Prestari ste za puško.«

Tedaj se je dvignil tesar Štefan in začuden pogledal svojega sina. »Kako neumno govoriš! Prestar? Nekaj že petdeset mi je, sekuro sučem kakor vsak dvajsetletnik, pa bom tudi puško. Ni težja od sekire. Hoje po Pohorju pa sem navajen, vsako skrito stezo poznam.«

Tesar Stefan je kmalu potem odšel s svojim sinom Tevžem k partizanom. Prav za prav ni šel nikamor. Saj je živel sredi njih. Samo da ni delal več za Nemce, marveč je spodaj v grabi tesal bruna za partizanske bunkerje. Oba s sinom sta tesala, poleg brun pa sta ležali njuni puški. Sprva je prišel vsak dan kdo od doma, jima prinašal gobje ali krompirjeve juhe in kruha ter sporočal, da so ju iskali in vpraševali po njima. Ko so pa Tevževi ženi zagrozili, da jo bodo ustrelili, če ne pripelje moža in tasta, sta odšla domov in odpeljala žene in otroke višje gori na Pohorje v skrito drvarsko kočico. Ne dolgo potem so začele divje hajke, oba tesarja sta skrila sekiri in vzela puške v roke. Ko so bili Nemci in vermani pregnani, pa sta njuni puški utihnili in zapeli sta sekiri. Spet sta gradila bunkerje. Toda sledile so nove hajke. Ena je vzela Stefanovega sina Tevža. Stefan se je moral z ostalimi borci umakniti še višje na Pohorje, tako visoko, da je izgubil zvezo s snahama in vnuki. Ostali sta mu le sekira in puška. Od njiju pa se ni ločil. Obe sta peli bolj kakor kdaj prej, sekira ni nikoli udarila mimo, puška ni zgrešila cilja.

»Kaj bi brez tebe, tesar Stefan?« so govorili mladi borci, ko so se zbrali v kaki skriti koči. »Kdo bi nam kazal pot, kdo gradil bunkerje in kdo bi namesto tebe podiral Nemce in vermane?«

Tesar Stefan ni odgovarjal, samo s svojo žuljavno roko si je segel v že nekoliko osivele brke in si jih vihal s tihim zadovoljstvom, potem je dejal: »Povejte rajši, kje je naš komandant Tito in kdaj bomo udarili z vseh strani na Nemce in jih pobili.«

Pozorno je poslušal poročila, zanimal se je za vse, celo brati se je znova privadil.

Slednjaj je le pričakal veliki dan, ko so odšli iz gozdov na poslednji napad. Tudi tokrat je vzel sekuro s seboj.

»Cemu ti bo sekira? Zdej bomo že vselej napravili z njimi konec. Bunkerji nam ne bodo več potrebni,« mu je dejal tovariš.

»Mlad si še in ne veš, kako nam bo potrebna sekira!« ga je zavrnil Stefan smehljaje.

Nekaj tednov pozneje ni bilo ne na Pohorju, ne drugod po Sloveniji in Jugoslaviji nobenega oboroženega Nemca več. Stefanova četa je v večji vasi na Ptujskem polju uživala svoj zasluženi odmor. Vsega je bilo: kruha, mesa in vina, pesmi in godbe. Toda tesar Štefan ni vedel prav, kam se naj da. Včasih je vzel sekuro izpod svojega ležišča in na skrivaj potegnil z raskavo roko po ostrini; ostrá je bila, že nekajkrat jo je bil nabrusil. Tudi na Pohorje se je češče in češče oziral. Postajal je nemiren.

Nekega dne pa je zvedel, da gradi vojska most v Ptuj in vse mostove, ki jih je porušil sovražnik tja do madžarske meje. Takoj je stopil h komandantu: »Tovariš komandant,« je dejal, »ali ne bi vzel sekuro in jim šel pomagat?«

Komandant ga je vprašujoče pogledal. »Komu hočeš pomagati?«

»Našim, ki grade mostove. Šlišal sem, da primanjkuje tesarjev. Saj veš, da imam dobro sekuro.«

Ze drugi dan je tesar Stefan odšel proti Ptujju s sekuro na ramah, toda vzel je tudi puško, kajti tesar Stefan je bil tudi partizan.

V Ptujju je mesec dni samo vihtel sekuro, puška pa je visela nad njegovim ležiščem. Po štirih letih se je spet ves posvetil delu. Ej, in kakšnemu delu! Okoli njega je bilo vse živo. Sekire so pele, v Dravo pa so zabijali mogočne pilote. Ves dan in vso noč je nabijalo. Piloti so rasli drug za drugim iz deročre reke. Stefan pa je vihtel ostro sekuro, bele trske so padale na vse strani, lepa, obtesana bruna pa so odnašali nemški

Zakon o Ustavodajni skupščini

Zakon o ustavodajni skupščini, ki ga je začasna narodna skupščina sprejela na svoji seji dne 21. avgusta s 875 proti 13 glasovom, ima naslednje besedilo:

Čl. 1. Da bi narod nove Jugoslavije mogli izraziti svojo neodvisno voljo o osnovnih vprašanjih državne ureditve, bodo izvolili v svobodnih volitvah z neposrednim in tajnim glasovanjem poslance v ustavodajno skupščino, vrhovno predstavništvo demokratične zveze Jugoslavije.

Ustavodajna skupščina bo sprejela ustavo nove Jugoslavije, zakone, ki so z ustavo v zvezi, in sklepe o vseh fikrepih, ki jih je sklenil protifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije in njegovo predsedništvo ohranilo v zvezi z ustavo narodna skupščina demokratične zveze Jugoslavije.

Ustavodajna skupščina bo podrobno določila obseg poslov, ki jih bo opravljala poleg svoje glavne naloge.

Čl. 2. Ustavodajno skupščino sestavljata dva doma: zvezna skupščina in skupščina narodov.

Oba doma ustavodajne skupščine sta glede na svoje pravice in pristojnosti popolnoma enakopravna.

Čl. 3. Zvezno skupščino volijo vsi državljani Jugoslavije, ki imajo volilno pravico, in sicer po enega poslanca na vsakih 40.000 prebivalcev v vsaj državi.

Čl. 4. Skupščino narodov volijo vsi državljani Jugoslavije, ki imajo volilno pravico, in sicer po federalnih enotah ter avtonomnih pokrajinah.

Državlani vsake federalne enote volijo ne glede na njeno velikost in število prebivalcev po 25 poslancev, državljani Vojvodine 15, a državljani Kosova in Metohije 10 poslancev.

Čl. 5. Ničče ne more biti istočasno izvoljen v oba doma.

Čl. 6. Obava ustavodajne skupščine zasedata istočasno.

Čl. 7. Ukaz o sklicanju ustavodajne skupščine izda na predlog predsednika zvezne vlade predsedništvo začasne narodne skupščine demokratične federativne Jugoslavije.

Čl. 8. Ustavodajna skupščina zaseda ločeno v zvezni skupščini in skupščini narodov ter v obeh domih skupno.

Ustavodajna skupščina zaseda na skupni seji obeh domov zaradi proglasitve ustave, kadar volji predsedništvo ustavodajne skupščine ali na predlog 50 poslancev.

Čl. 9. Vsak dom ustavodajne skupščine voli po enega predsednika, po dva podpredsednika in po tri tajnike. Predsednika vodita seje domov in njihovo poslovanje na podlagi skupščinskih poslovnikov.

Čl. 10. Skupne seje obeh domov ustavodajne skupščine vodi predsednik ohranilo v zvezi z ustavo narodna skupščina demokratične zveze Jugoslavije.

Čl. 11. Prvo sejo zvezne skupščine ohranilo v zvezi z ustavo narodna skupščina demokratične zveze Jugoslavije, ki bosta pozvala po letih najstarejšega člana teh skupščin, da prevzame začasno vodstvo seje.

Tajniško dolžnost bodo opravljali trije poslanci, ki jih doma izvolita na predlog predsednika.

Čl. 12. Na prvem sestanku vsakega doma bodo prisotni poslanci izvolili poverilnice, izdane od volilnih komisij, in bodo nato izvolili verificacijska odbora po 20 članov.

Po tej izvolitvi se prvi sestanek zvezne skupščine in skupščine narodov zaključijo.

Čl. 13. Verificacijska odbora pregledata poverilnice poslancev, vse volivne listine in vse pritožbe proti volitvam.

Verificacijska odbora bosta najkasneje v roku 7 dni izdelala svoje poročilo, določila poročevalca in poslancem dostavila tiskano poročilo.

Čl. 14. Naslednjega dne, ko bodo poročila dostavljena, bosta predsednika verificacijskih odborov sklicala sejo zvezne skupščine in skupščine narodov, na ka-

terih se bo takoj pričela razprava o poročilih verificacijskih odborov.

Do izvolitve predsedništva domov vodita seje predsednika verificacijskih odborov.

Čl. 15. Razprava o poročilih verificacijskih odborov more trajati najdalje pet dni. Vsak dom more potrditi ali razveljaviti izvolitve poslancev ali odgoditi odločitev ter določiti sestavo preiskovalnih in revizijskih odborov, ki bodo imeli nalogo proučiti vsa sporna vprašanja.

Vsako sporno vprašanje se mora rešiti v roku 10 dni.

Čl. 16. Ako se razveljavi mandat katerega poslanca zaradi pomanjkanja pogojev za uživanje volivne pravice, se pozove za poslanca njegov namestnik.

Ce se mandat razveljavi zaradi nepravilnosti volivnega posla, zaradi česar se smatra, da kandidat niti ni bil izvoljen za poslanca, se pozove na njegovo mesto oni kandidat, ki je dobil pri volitvah največ glasov na isti okrožni listi.

Čl. 17. Po končani razpravi o poročilih verificacijskega odbora podajo poslanci, katerih volitve so potrjene, pred svojim domom poslanske zaprisege.

Besedilo prispege se glasi: »Jaz (ime in priimek) prisegam na svojo čast in čast svojega naroda, da bom kot narodni poslanec v delu ustavodajne skupščine zvesto zastopal svoj narod in da bom neutrudno varoval in branil pridobitve narodne borbe, demokratične pravice in svobodo naroda.«

Čl. 18. Po prisegi pristopijo poslanci k volitvi predsednikov, podpredsednikov in tajnikov obeh domov. Najprej se voli predsednik, in sicer z enostavno večino glasov. Po izvolitvi predsednika se izvolijo podpredsedniki, nato pa tajniki.

Glasovanje je tajno.

Po izvolitvi predsednika se prične razprava in odobritev skupščinskih poslovnikov.

Vsako dom ustavodajne skupščine ima svoj poslovnik, ki je izdelan po istih načelih.

Čl. 19. Takoj po izvolitvi predsedništva zvezne skupščine in skupščine narodov se sestane ustavodajna skupščina na skupni seji obeh domov in izvoli predsedništvo ustavodajne skupščine.

Predsedništvo ustavodajne skupščine ima predsednika, 6 podpredsednikov, 2 tajnika in 12 članov.

Predsedništvo ustavodajne skupščine je za vse svoje delo odgovorno ustavodajni skupščini.

Obnovitvena dela v georgijski prestolnici

V georgijski prestolnici so pričeli izvajati načrt za velika obnovitvena dela. Proračun za mesto Tbilisi znaša letos čez 150 milijonov rubljev, kar je 25 odstotkov več kakor lansko leto. Osrednji trg v mestu, ki nosi ime velikega pesnika Rusta - Belija, bo popolnoma obnovljen. Na tem trgu se gradi velika hiša za kombinat Grusugel (georgijski premog), ki bo ena najpomembnejših palač v mestu. Na križišču dveh glavnih cestnih žil grade nov trg s površino 7000 kvadr. metrov. Na ulici Marr, kjer se nahaja univerza in druge prosvetne palače, bo velik park z ribnikom, kjer bodo velika športna igrišča, kopališča in stadion. Da bo zadosteno vsem potrebam mesta, so začeli tudi graditi velike vodovode, ki bodo pričeli oskrbovati mesto 1947. leta in ki bodo omogočili prebivalstvu dvakrat večjo količino vode, kakor jo je imelo doslej. Ze letos je bilo izdanih za nove vodovode čez 10 milijonov rubljev. Za popravilo hiš je bilo izdano letos že čez 18 milijonov rubljev.

Nov premogovnik

V Uzbeki republikli so začeli izrabljati novo nahajališče premoga, ki se nahaja pod rečno strugo. Plasti tega pre-

možnega ležišča gredo dejansko pod reko Angren. Da bi mogli začeti izrabljati to ležišče, so morali izpremeniti tok reke v daljini 4 km in ji dati drugo smer. Trenutno se vrše velika dela na področju reke Angren: grade prekope, polagajo železniške proge ter grade mostove. Istočasno nastaja novo mesto za rudarje in graditelje. Poleg tega novega ležišča grade novo tovorno briketo, ki bo letno proizvajala 2000 ton. Ravno tako grade novo veliko elektrarno v bližini okolici. To premogovno ležišče bo dobavljalo Uzbekistanu 5000 ton premoga dnevno.

»Gorenjska v svobodi«

Za kulturno-prosvetni festival »Gorenjska v svobodi«, ki bo dne 1. in 2. septembra 1945 na Jesenicah, se sprejemajo prijave udeležencev iz Ljubljane in uradu Glavnega odbora ESZDN, Miklošičeva 22, pritličje, do vključno 31. avgusta 1945. Tu prejmemo prijavitelci legitimacije s programom in značke za ceno 10 Din in vse potrebne informacije. Zeleti je, da se oni, ki se mislijo udeležiti festivala, prijavi pri svojih strokovnih podružnicah, ki bodo poslane skupno prijavo Glavnemu odboru. Vsi oni, ki so se že prijavi pri strokovni podružnici Saturnus, prejmemo legitimacije in značke tam.

Zgodilo pa se je, da ga je gospodar

oštevalo za malenkost, da mu je odtegnil od plačila in ga pri izplačilu celo ogoljufal.

Se večje presenečenje ga je čakalo, ko je prišel do mostu.

Pri vohodu na most sta se dvigala visoka stebra z velikima rdečima peterokrakima zvezdama na vrhu, vzdolž mostu pa so bile na ograji pritrjene velike rdeče črke. Kaj pravijo? Tesar Stefan je počasi čital:

Junakom borbe slede junaki dela.

Ves park je mrgolel ljudi, ki so obhodovali novi most in dajali na glas duška svojemu presenečenju.

Tedaj je privozil tam od ene strani vlak. Ves v zelenju in cvetju je bil. Mnogiča je navdušena vzklikala. Na vlaku so bili med neznanimi obrazi tudi znani, celo nekaj tesarjev in drugih delavcev.

»Ej, ej, da sem si zaspale! je vzkliknil tesar Stefan z obžalovanjem.« Prijetno bi se bilo prvič peljati po mostu, ki smo ga tako hitro napravili!

Ko je vlak odpeljal proti mestu, je odšla množica proti sredini parka, kjer so bile postavljene klopi, pred njimi pa zgrajen oder za govornike in godbo. Tudi tesar Stefan je šel z množico. Kmalu so tam od kolodvora prišle strnjene vrste mladine, vojske in ostalega občinstva. Peli so, vzklikali, godba pa je igrala korčnice. Ko se je tesar Stefan priril bliže odra, je zagledal v prvi vrsti postavne sovjetske častnike, ki so prišli z madžarske strani na otvoritev mostu, sredi med njimi pa je sedel mlad slovenski general. Stefan ga je takoj prepoznal, seveda, tovariša Tomaža je videl na Pohorju, nekaj časa sta se skupaj borila, skupaj preganjala Nemce in vermane. Tesar Stefan se je ponosen oziral okoli sebe.

Petrolej ob Lendavi

Tako se od pamtveka lendavske gorice sončijo na vročem avgustovem soncu. Nad travniki se z neutrudnim čebljanjem spreletavajo lastovke, spodaj v travi čirlikajo murni. Kobiljanski potok in Lendava skoraj nimata moči, da bi poganjala svoje lene vode dalje proti Muri. Mar ni to tista pravljica dežela, kjer je na čarobni ukaz za dolga stoletja zaspalo vse življenje? Murvam ob cesti noben list ne vzdrgeta v vetru, svetli, ovčkam podobni oblaki negibni vise v zraku, vse te stare, neprebegljene hiše ob robu goric in tam zgoraj na slemenih so zaspale v vročini — zaspale s širokim, onemelim nasmehom. V teh dneh zori grozde na sončnih pobočjih. Spodaj pa cvete ajda in ozračje je polno medu.

Se kmetje, ki se otovorjeni z vrečami fižola, bosu, v širokih belih hlačah in opletajočih predpasnikih iz kopolje vračajo po kobiljanskem in lendavskem nasipu z njiv, ženske, ki pred cerkvijo prodajajo slive in breskve, kolesarji in avtomobilisti, še ti so kakor v spanju premikajoče se figure.

Ali tod mimo ni šel novi čas?

Sel je, kajti zvonik cerkve na vrhu gorice je razbit, nekaj viničarij tam zgoraj je do tal porušenih, nekaj hiš v mestu je brez streh in po razgretim mestnem tlaku se počasi sprežaja partizanska straža. Šel je in za trenutek razgibal ozračje — takrat so v razpravi dvorani na sodišču prirejali ovacije obtoženemu poslancu Klaru, mesto da bi ga sodili... nato pa se je življenja v Lendavi znova polastila čarobna dremavica. Tako se ta tiha, prikupna pokrajina od pamtveka lenobno sonči na vročem poletnem soncu.

Pred davnimi tisočletji se je po teh krajih razlivalo Panonsko morje. In zemlja, ki je zrasla iz njega, je bila ena sama plodna njiva. Pred tremi leti, ko je najhuje divjala vojna, je pohlepni tujec zasadi v to njivo sveder in pričel vrtati pot v skrivnostne globline — morda bo po tej tesni poti pričurljala na dan najdragocenejša vseh zemeljskih tekočin: nafta. Milijone vozil je dan za dnevno požiralo bencin. Široke reke nafte, ki je vrela iz zemlje, je komaj zmagovala gigantske potrebe. Treba je bilo novih, vedno novih vrelcev. Tri mogočne železne stolpe — tri črpalke so postavili Nemci v Petišovcih, dve v Dolini. Ko so letos spomladaj odšli, so odnesli s seboj vse, kar se je dalo odnesti. Odnesli so dragocene stroje in naprave, niso pa mogli odnesti bogastva, ki ga hrani zemlja v svojih temnih globinah. Ostale so tri petišovske in dve dolinski vrtini s črpalkami, ostalo je pet dragocenih vrelcev, čeprav so jih skušali Nemci ob svojem odhodu zasuti.

Kmetje po prekmurskih vaseh so svetili s trskami ali pa so hodili spat brez luči. Petrolejke so neuporabne javale, po okinjčkih. Takrat sta dva razgreta konja privlekla v Dolino požirali tovorni avtomobil. Naglo so ga popravili. To je bil prvi in edini avtomobil, ki so ga imeli inženirji in delavci na razpolago. Vsak dan so se priglašali fanje in moške, da bi jih zaposlili na mnogo obetajočem petrolejskem polju. Očistili so vrtine in nekega dne je popravil avtomobil odnesel v Maribor prvi dragoceni tovor naše nafte. Takrat so bili tu še Bolgari in se je bilo treba boriti za sleherni kos žice.

Tri mesece je teče po ceveh v Petišovcih in v Dolini nafta v rezervuarje in trije tovorni avtomobili jo odvažajo v Maribor. Vsako uro potegneta črpalke dvajset novih ton iz globine. Ozka cev črpalke sega 1700 m globoko v zemljo. V težkem, počasnem ritmu se dan in noč vrtita veliki črni prtiuteži. Vsakih osem ur se menjajo delavci pri vrtini.

Morda se je pred mnogimi tisočletji z istim zelenim leskom bliščalo Panonsko morje, ko je sijalo nanj vroče poletno sonce. Nafta in Petišov-

cih in Dolini je parafinske baze. Rusi, ki so si jo bili ogledali, so ji izrekli najlepšo bodočnost. Toda pravi vrelci ni se najbrž niti izvirnat. Globoko v zemeljskih plasteh so ujeta mogoča dragocena tekočina. Tačas madžarski vrelci, ki se nahajajo ne nekaj kilometrov od meje, pač daleč prekašajo naše.

Tisočletja niso šla brez sledu mimo. Nagradila se na in v zemlji ogromna bogastva. Zastaviti je treba le lopato in kopati. Ko gledam z lendavskih goric na ljubko zeleno pokrajino tam spodaj, se mi zdi, da že vidim široko reko, kako se temnozeleno vije okoli goric, preko skrbno obdelanega petrolejskega polja. Takrat možje in fanje ne bodo v zadregi prihajali prosit dela in razočarani odhajali z nejasnimi obljubami, petrolejke ne bodo več rjavele po okinjčkih, ker je petrolej pač predrag, da bi si ga lahko kupili več, kakor ga je potrebno.

Grozde na prisojnih pobočjih bo zorelo, v travi bodo čirlikali murni, nekeje v bližini bo sopihala železnica, po napetih žicah bo tekel električni tok tja do poslednje prekmurske vasi. Njiva je tu — to delo pa čaka nas, graditelje novega, lepšega jutri!

Premogovni rudnik v Kakanju dosega največjo predvono proizvodnjo

Ko so Nemci odšli, je bil rudnik v Kakanju težko poškodovan. Zaradi nezadostne električne energije je zastalo delo v električni črpalci, tako da je bilo štiri petine rudnika popolnoma pod vodo. Požrtvovani rudarji so izravnali preko 700.000 kubičnih metrov vode. S tem so omogočili proizvodnjo. Proizvodnja v rudniku Kakanju je bila največja 1940. leta. Današnja proizvodnja je dosegla predvono in je daleč prekoračila proizvodnjo za časa okupacije. Proizvodnja bi se lahko še povečala, vendar zaradi porušenega mostu v Brodu premoga ne morejo pošiljati v druge dežele, tako da se premog kopiči v skladiščih, ki so itak že prenapoljena.

Tržaški delavci v Dalmaciji

Do sedaj je odšlo okoli 700 tržaških delavcev v Dalmacijo, kjer delajo pri obnovitvi luk in ladjedelnice. Stanje delavcev je zadovoljivo, kar nam priča izjava tovariša d'Ambrosia, ki je te dni prispel v Trst po ženo in otroka. Izjava je, da vsakdo, ki ima voljo do dela, dobro živi in lahko pošteno preskrbi svojo družino.

Delavci v Splitu delajo po 9 ur na dan, od katerih gre ena za obnovu države. Plača na uro znaša od 14 do 18 dinarjev, tako da dobijo v italijanskih lirah ca. 14.000 lir na mesec. Življenjski pogoji so odlični, z eno uro dela zasluži hrano za ves dan. Ko pride delavec prvič na delo, dobi brezplačno obleko — delavsko in en par čevljev. Delavci, ki bodo podpisali pogodbo za nadaljne štiri mesece, bodo dobili civilno obleko in potrebno perilo.

Grobovi Slovencev pri Trbižu

V občini Vilodri pri Trbižu so v vasi Fontani našli grobove Slovencev, ki so bili sojeni na smrt v znanem tržaškem procesu leta 1940. Takrat so italijanski fašisti ustrelili kmeta Simona Kosa iz Rut, Ivana Vadvjalca iz Geja, tekstilnega delavca Ivana Česota, peka Viktorja Bobka iz Hirske Bistrice in dijaka Josipa Tomažiča iz Trsta. Da bi prikriji svoj zločin, so fašisti odnesli in pokopali svoje žrtve v Benečiji.

Zadrudna enotnost bo dvignila življenjsko raven delovnega človeka

ljenje preživel v pohorskih gozdovih sam in zapuščen, njemu, ki vse življenje ni imel v rokah drugega kakor svojo težko tesarsko sekiro? Tudi tovariši, ki jim je posvečena ta slavnost, ki jih vibrajo zastave in jim igra godba, so sami preprosti ljudje, tesarji, kovači, ključavničarji in delavci. Tudi ti častniki so bili pred vojno navadni obrtniki ali študentje in inženirji so vse drugačni, kakor tisti inženirji, ki jih je poznal pred vojno. Vsa brigada je kakor velika družina preprostih, toda delavnih in poštenih ljudi. Kdo je pred vojno dal prizanjanje takim ljudem? Kdo je pred vojno slavil delo in delavca?

Ko se je začelo splošno veselje, se je tesar Stefan prerinil iz množice proti obrežju. Obstal je pred ograjo. Pred njim je stal rasvetljen most. Se veličastnejši je bil kakor podnevi. Velik napis se je bleščal ves rdeč:

Junakom borbe slede junaki dela.

Tesar Stefan ga je ponosen nekajkrat prečital. Te trenutke je spoznal, kdo je in kaj zmorejo njegove roke.

Kmalu je prirpotal vlak s ptujске strani. Počasi je vozil preko mostu. Bil je dolg tovorni vlak.

»To je žuto iz Rusije! Ne bomo več stradali kralje! je dahnala priletna žena v Stefanovi bližini.

Stefan je pozorno sledil vlaku, dokler se ni izgubil onstran mosta v noč. Se dolgo se je šlihalo težko sojenje težke lokomotive, vanj pa se je mešalo ljudsko veselje, ki je preplavaljalo park.

»Eh, da, lepo je postalo na svetu, škoda da mi ni dvajset let!« je vzkliknil tesar Stefan, se spet vrnil v sredo parka in se izgubil v veselju svojega srca in rajajoče množice.

Vas Hrastovac pri Kostanjci

To je bil nekoč svinjak, zdaj pa služi ljudem za »stanovanjec

Skrb za nepreskrbljene otroke v mariborskem okrožju

V mariborskem okrožju je okrog 2000 zaščitnih potrebnih otrok, izmed teh je 150 popolnih sirot, 10 gluhoonemih in 40 duševno manjvrednih otrok. Zaradi tega se je odsek za socialno politiko pri okrožnem odboru Osvobodilne fronte v Mariboru z vsemi močmi lotil organiziranja mladinskih domov in otroških vrtcev. Mladinski dom in otroški vrtec v Melju sta že urejena. V domu je prostora za 110 otrok predšolske dobe. V mladinski dom v Gregorčičevi ulici je bilo sprejetih 42 sirot in otrok delavki, ki ne morejo skrbeti zanje. Pri sv. Lenartu v Slov. Goricah je pripravljen zasilni dom za 50 otrok, poleg tega pa vrtec in zavetišče. V ljutomerskem okrožju delujeta 2 otroška vrtca. Otroški vrtec je bil ustanovljen tudi v Ormožu. Za Maribor — desni breg in Maribor — levi breg, so urejeni trije vrtci. Murska Sobota ima zavetišče za 80 do 90 otrok. V Mariboru so očistili in preuredili grad v mladinski dom. V Prevaljah sta dva mladinska doma in 5 vrtcev v raznih industrijskih naseljih. Odsek za socialno politiko pri Okrožnem odboru Osvobodilne fronte v Ma-

riboru je razdelil 10.800.000 dinarjev invalidom JA, njihovim nepreskrbljenim družinam in žrtvam fašističnega terorja. Rdeči križ Slovenije za mariborsko okrožje je razdelil 4.253 oblek, 243 parov čevljev, 100 kg mila in 50 odevi.

Pomoč Zg. Savinjski dolini
Okraj Laško in okraj, okolica Celje, sta poslala v pomoč okraju Gornji Grad 37 krav molznic, 32 piemenskih junic, 12 junčkov in 8 volov. Živina je bila razdeljena kmetom, ki so največ izgubili med vojno. Okrožni odbor OF pa je nakazal 10.000 din za nakup telet marijadvorske pasme. Iz dneva v dan se bo izboljševalo njihovo gospodarsko stanje ob tovariški pomoči drugih okrajev. Zg. Savinjska dolina je v osvobodilni vojni mnogo žrtvovala. Veliko je pretrpela v neštetih sovražnih ofenzivah na njeno osvobodeno ozemlje. Danes, v svobodi, Savinjsčani čutijo, da slovensko ljudstvo prav čeni njihove žrtve in razume njih težko gospodarsko stanje.

Medicinska ekipa prve armije je po končani vojni v Rogatici, Sokolcu, Vlasenici, Šajkovičih in po drugih mestih prišla v Bičelino. Ekipa pregleduje in brezplačno zdravi prebivalstvo vzhodne Bosne, izvršuje nujne operacije in preprečuje razne nalezljive bolezni. V Gospiškem Kotaru je mogoče požganih in opustošenih vasi, katerim je nujno potrebna hitra pomoč. Zato je mladin vasi Mušaluk sklenila, da se za tri dni odreče hrani in se bo ta razdelila med prebivalstvo Kule. Te dni je mladina zbrala 180 kg krompirja in 50 kg moke.

OBVESTILA

Vojaška uprava Jugoslovanske armade za Julijsko Krajino, Istro z mestom Reko in Slovenskim Primorjem.

Na temelju naredbe Vrhovnega komandanta Jugoslovanske armade marsala Josipa Broza-Tita št. 218 z dne 23. junija 1945 o postavitvi vojaške uprave JA za Julijsko Krajino, Istro, Reko in

Slovensko Primorje in da se organizira železniški promet kakor na ozemlju vojaške uprave JA samem, tako tudi, da se uredi prometni odnosi preko demarkacijske črte Vojaške uprave JA, se izda sledeča

NAREDBA

- 1. V okviru Vojaške uprave JA se ustanovi železniški inšpektorat s sedežem na Reki. Inšpektoratu načeljuje inšpektor, ki ga imenuje Vojaška uprava JA. Inšpektor je podrejen in odgovoren za celokupno železniško službo na teritoriju inšpektorata Vojaški upravi JA. Inšpektorat ima sledeče referente: personalnega, prometnega, ekonomsko-blagajniškega, gradbenega, strojnega, elektrotehniškega in transportnega.
- 2. Vse personalne spremembe in vse odredbe znotraj inšpektorata kakor izdajanje pravilnikov, razpisov in okrožnic ter določanje tarif spada v pristojnost inšpektorata, ki po posvetovanju z referenti zaprosi za končno odobritev Vojaške uprave JA. Osebnne prejemke vseh uslužbencev inšpektorata bo izplačevala blagajna inšpektorata po predpisih, veljavnih na dan uveljavljenja te naredbe.
- 3. Železniško osebje FS, ki se nahaja na teritoriju Vojaške uprave JA in opravlja železniško službo na dan objave

- te naredbe, jo bo opravljalo tudi vnaprej pod nadzorstvom železniškega inšpektorata.
- Z dnem razglasitve te naredbe preneha delo uprave Direkcije FS iz Trsta na ozemlju vojaške uprave JA.
- 4. Da se bo mogel neovirano razvijati in urejevati železniški promet med ozemljem Vojaške uprave JA in po anglo-ameriških četah zasadenem ozemlju, se ustanovi koordinacijski odbor Vojaške uprave JA, obstoječ iz treh članov s potrebnim osebjem, ki bo opravljajo po navodilih Vojaške uprave in z njenim dovoljenjem potrebne personalne in tehniške posle, ki interesirajo Vojaško upravo JA in zaveznike okupacijske oblasti. Koordinacijski odbor imenuje Vojaška uprava JA.
- Ta naredba postane veljavna takoj. Opatija, 21. avgusta 1945. Komandant Vojaške uprave JA za Julijsko Krajino, Istro, Reko in Slovensko Primorje generalni poročnik PEKO DAPCEVIC

RAZGLAS

Zavod za nabavo in razdelitev sanitetnega blaga — oddelek za zdravilna zelišča v Ljubljani — je edino upravičen za odkupovanje in promet

z zdravilnimi zelišči

v Sloveniji ter nima nikdo pravice z njimi samovoljno razpolagati in trgovati.

Za prevzemanje zdravilnih zelišč od nabiralcev so začasno pooblašene v poedinih krajih osebe, ki so se že bavile s tem poslom in ki imajo vse pogoje za to.

*Zavod ima pooblašene prevzemalnice zdravilnih zelišč: V Ljubljani: Komenskega ulica 28. — Na Vrhniki: Stara cesta 17 in Kotnikova 6. — V Novem mestu: v skladišču bivše Kmetijske družbe. — V Mariboru: Glavno sanitetno skladišče, podružnica, Meljska c. 5. — V drugih krajih pa prevzemajo začasno pooblašeni prevzemalci.

Vse informacije daje Glavno sanitetno skladišče — Oddelek zdravilnih zelišč, Ljubljana, Cigaletova ulica 5.

ODREDBA

NARODNA Vlada SLOVENIJE

odreja:

Zveza industrijscev v Ljubljani, osnovana na osnovi zakona o obrtnih, pretvorjena v Zvezo industrijscev in obrtnikov za ljubljansko pokrajino v Ljubljani z odredbo okupacijskega visokega komisariata v Ljubljani, se razpušča in preide v likvidacijo.

Za likvidatorja je imenovan Brane Tuma, industrijsalec v Ljubljani.

Odredba stopi v veljavo z dnem objave v Uradnem listu.

Predsednik vlade: Boris Kidrič, l. r.

Minister za industrijo in rudarstvo: Leskošek, l. r.

★

Obračajte se samo na pristojna oblastva!

Kljub opozorilom se še vedno pogosto dogaja, da se poedinci in razne korporacije s piamentnimi vlogami obračajo na oblastva, ki za rešitev vloge bodisi po stroki, v katero stvar spada, bodisi po stopnji oblastvene organizacije niso pristojna. Zlasti rade se pošiljajo vloge, predvsem pritožbe, na višja oblastva, nego so za njihovo rešitev po zakonu pristojna. Tako pošiljajo stranke prošnje, pritožbe itd., o katerih ima odločati na primer Okrajni NO odbor, kar na ministrstvo, ali celo na zvezno ministrstvo v Beogradu, če ne celo na predsednika zvezne vlade maršala Tita v pričakovanju, da bo uspeh vloge toliko sigurnejši, na kolikor višje mesto bo poslana. S takim postopanjem si stranke rešitev vloge same zavijejo, oblastva pa po nepotrebnem obremenijo z delom odstopanja vloge na pristojno nižje oblastvo.

Opozarjamo ponovno, da naj se vsako v lastnem interesu obrača le na pristojno oblastvo in sicer v načelu na najnižje oblastvo (krajinski NO odbor ozir. četrtinski odbor), ki bo — če ni še samo za določitev pristojno — vlogo, dopolnjeno s potrebnimi uradnimi akti, odprenilo na pristojno višje mesto. Pritožbe se dosledno vlagajo pri oblastvu, ki je v zadevi odločilo v I. stopnji. Le nadzorstvene pritožbe ne smejo vložiti neposredno pri nadzornem oblastvu, to je pri oblastvu, ki je oblastvu, zoper katerega je pritožba naperjena, neposredno nadrejeno. Nohena vloga pa naj se ne pošlje mimo federalnih oblastev neposredno na zvezno ministrstvo v Beograd.

Iz ministrstva za notranje zadeve!

Vzpostavitev avtobusne proge Ljubljana—Ziri

S 1. septembrom bo vzpostavljena redna avtobusna proga Ljubljana—Ziri. Avtobus odhaja ob delavnih in veselejših ob 14.45, ob nedeljah in praznikih ob 12.30. V Ziri prihaja ob 17.00 odhod ob 14.45. Iz Zirov odhaja avtobus vsak dan ob 5.45 in prihaja v Ljubljano ob 8.00.

Popis hiš in stanovanj

Da se ustvari potreben pregled nad hišami in stanovanji bo statistični urad pri MNOO izvršil v prihodnjih dneh s pomočjo uradnih popisovalcev popis vseh stanovanjskih hiš in objektov mesta Ljubljane, in sicer najprej v mestnih četrtih Center in Tabor.

Popisovalci bodo popisali pri hišnih lastnikih gradbeni in tehnični ustroj hiše, pri stanovanjskih najemnikih pa stanovalce posameznih stanovanj.

Opozarjamo, da bodo popisne navodbe in podatki pod uradno kontrolo in odgovarjajo tako lastniki hiš, kakor stanovanjski najemniki za njih točnost in resničnost.

Pisemski promet z Madžarsko

Upostavljen je pisemski promet z Madžarsko. Sprejemajo se le navadne dopisnice in pisma do teže 2 kg.

Poština pristojbina znaša: za dopisnico 3 din, za pisma 4 din za prvih 30 gramov, ter po 2 din za vsakih nadaljnjih 30 gramov. Ne plačuje se pa dopolnilna avionska pristojbina, ker se te pošiljke odpravljajo na Madžarsko z železnico.

Izplačilo potrdil o zamenjavi denarja

Dne 30. t. m. bo Narodna banka Jugoslavije, podružnica v Ljubljani, Knafličeva ulica 7, izplačevala potrdila o zamenjavi okupacijskih bankovcev serija I. št. 28426 — 28626.

Zene — gospodinje, žene delavke in namestnice

pristopajte kot članice k Nabavljalni in prodajni zadrugi. Vaše sodelovanje v zadrugah je potrebno, kar mora poslovanje v zadrugah ustrezati potrebam vaših gospodinjstev.

Prijavite svoj pristop v tisti poslovilnici, kjer želite kupovati. Začasno poslujejo sledeče poslovilnice: Nabavljalna zadruga železnice, Bleiweisova cesta 35, Smarčnikova cesta 3, (vrtni salon gostilne Banko), Zelena jama, Boženski ul. 22, Nabavljalna zadruga državnih namestencev, Vodnikov trg 5, Nabavljalna zadruga mestnih uslužbencev, Prečna ul. 2, Prvo delavsko konzumno društvo v Ljubljani, Kongresni trg 2, Sv. Petra cesta 78, Zaloška cesta 15 in 26, Dunajska cesta 38, Celovška cesta 57, Vodnikova cesta 108, Rožna dolina cesta III/2, Tržaška cesta 79, Florjanska ul. 5, Cerkevna ul. 21 in Dev. Marija v Polju 46, Konzurna zadruga za Ljubljano in okolico, Siska, Medvedova 38, Konzumno društvo VI/8, Tržaška cesta 46, Nakupovalna in razdeljevalnica v Dravljah, Nabavna in prodajna zadruga v št. Vidu nad Ljubljano.

Enotna Nabavljalna in prodajna zadruga z o. j. v Ljubljani

zadruguje vse obstoječe Nabavljalne zadruga in Konzurna društva. Konec je stanovsko-strankarske razprijenosti na zadrugnem polju. Za potrošnike-delavce in namestence, kmete in obrtnike — so življenjske potrebe enake. Zato bo v naši novi demokratični federativni Jugoslaviji slovenski narod, kakor je bil enoten v osvobodilni borbi, enoten tudi na gospodarskem polju. Ljubljanci in ljubljankice sodelujte pri izgradnji našega novega enotnega zadrugništva. Pripravite se na ustanovno skupščino enot-

ne Nabavljalne in prodajne zadruga z o. j., ki se bo vršila v nedeljo 2. septembra 1945 na Taboru.

Delodajalcem!

Federalni zavod za socialno zavarovanje v Sloveniji poziva še enkrat in zadnjikrat vse delodajalce k takojšnji ponovni prijavi vseh delavcev in namestencev, ki so bili v službi na dan 1. julija 1945 odtodno so v službo vstopili kasneje. Čeprav je bil prvotni rok za prijavo izjemoma podaljšan od 8 na 15 dni, moramo ugotoviti, da številni delodajalci še niso izvršili svoje prijave dolžnosti, na katero so vezani po zakonu. Da odvrnemo delodajalce od težkih zakonskih posledic, ki bi jih zadele ob opustitvi ali prepozni izvršitvi prijave, podaljšujemo ta rok še za nadaljnje tri dni po objavi tega poziva, t. j. do 3. septembra 1945. To podaljšanje je neprekljeno in opozarjamo vse delodajalce, da bo zavod primoran smatrati vsako nadaljnje odlašanje prijave kot sabotažno dejanje in uporabiti proti vsem, ki svoje dolžnosti ne bodo storiili, vsa zakonita sredstva, ki jih ima za to na razpolago. Poudarjamo, da velja ta poziv vsem delodajalcem, ki imajo oziroma so imeli delavce in namestence prijavljene pri Zavodu za socialno zavarovanje, Pokojninskem zavodu, Bratovskih skladnicah in Bolniški blagajni trgovskega bolniškega podpornega društva. Prijave se vlagajo pri vseh podružnicah in poslovnicah Federalnega zavoda za socialno zavarovanje v Sloveniji, in sicer v Ljubljani, Kranju, Kamniku, Trzinu, Jesenicah, Novem mestu, Kočevju, Celju, Zagorju, Rajhenburgu, Prevaljah, Slovenjgradcu, Velenju, Mariboru, Murski Soboti in v Ptujju.

★

Vabilo

NA USTANOVNO SKUPŠČINO NABAVLJALNE IN PRODAJNE ZADRUGE Z O. J. V LJUBLJANI

ki se bo vršila v nedeljo, dne 2. septembra 1945 ob 8. uri zjutraj na Taboru s sledečim dnevnim sporedom:

- 1. Pozdrav in poročila pripravljalega odbora.
- 2. Programatični govor tov. dr. Lemeža o pravem ljudskem zadrugništvu.
- 3. Citanje in sprejem pravil in pravilnic za volitev delegatov.
- 4. Volitve predsednika, podpredsednika in blagajnika ter 21 članov in 9 namestnikov za upravni odbor in 9 članov za nadzorni odbor in treh namestnikov.
- 5. Sklepanje o prevzemu premoženja dosedanjih ljubljanskih zadrug.
- 6. Obnavljanje samostojnih predlogov vloženih do 48 ur pred pričetkom ustanovne skupščine pri Osrednji nabavljalni zadrugi v Ljubljani, Pražakova ulica 11.
- 7. Slučajnosti in zaključek.

Ustanovne skupščine naj se udeležijo vsi člani dosedaj poslojujčih nabavljalnih zadrug in konzumnih društev v Ljubljani, proti izkazilu z nabavljalno knjižico in vsi oni zadrugniki, ki so se ali se bodo še vpisali proti izkazilu, ki so ga prejeli ob vpisu.

Vsa potrebna pojasnila in navodila prejmejo tako posamezniki, kakor zadruga v poslovalnici Osrednje nabavljalne zadruga, Pražakova ulica 11 (prišlije, levo).

Pripravljala odbor.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Drama

Torek, 4. septembra ob 20: »Tuje dete«. Predstava v korist akcije za osirotelo otroke. Skvarkin: »Tuje dete«. Komedija v 3. dejanjih (5 slikah). Prevodil dr. Oton Berkovec. Režiser in scenograf: ing. arh. Bojan Stupica. — Resnično »Tuje dete«, ki se je prijemalo k nam prvič pred 10 leti in ki smo se ga razveselili ter ga pripoznali za avtorja. Sovjetski avtor Skvarkin nam je v tri svoji duhoviti komediji podal slikoviti prerez življenja, kakor ka živi povprečni človek v Sovjetski zvezi. Majhen nespornum na začetku komedije in — mreža sde začne zapletati in razpletati okrog mlade izravnice Manje, da se pokažejo značaji v vsej zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo zanknurnu zapeljivcu Pribljevju se avtor ob koncu prizanesljivo nasmeje. In življenje, ki ga srečamo v »Tujem detetu«: Sveže, polnokrvno in v vsemih problemih, ki so večno človeški in ki so jih od nekdaj tako mojestrsko odgonetali ruski avtorji. Kakor osvojilo, tako nas bo, o tem smo prepričani, osvojilo tudi danes, saj nam prikazuje malaga sovjetskega človeka, kako se pogumno znajde v novem družabnem redu in kako se sam krepko loti zapletene problematike človeškega srca in človeških odnosov in jih s svojo živ. Topli človeški problematiki. Celo z